004655

LAIKAS

Nr. 98

AÑO VI

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 11 DE SEPT. — RUGSĖJO 11 D. 1953 M.

AR NEPASIKARTOS KOREJOS KARAS?

AIŠKUS ADENAUERIO LAIMĖJIMAS

Washingtonas, Londonas, Paryžius ir Maskva su dideliu įtempimu sekė Vak. Vokietijos rinkimus, kurie vyko rugsėjo 6 d. Propagandines priemones naudojo ne tik vokiečių partijos, einančios į rinkimus, bet ir visi keturi didieji. Tačiau viską prašoko Maskvos elgesys. Jie ne tik propaganda norėjo padaryti įtakos, bet ir įbauginimu bei savo teroristų infiltravimu. Dėlto vokiečiai turėjo imtis labai griežtų priemonių, kad sulaikytų tą komunistinį antplūdį, kuris buvo siunčiamas per visas su geležine uždanga susisiekiančias sienas. Sienos buvo apstatytos policijos ir kariuomenės daliniais, kurie buvo ginkluoti kulkosvaidžiais ir net didesnio kalibro ginklais. Keli tūkstančiai infiltrantų, nelegaliai perėjusių sieną, buvo suimti. Taip pat buvo suimta nemaža ir Vak. Vokietijos piliečių, parodžiusių didesnio palankumo komunistiniams kovos būdams.

Dėlko taip kovojamą? Dr. K. Adenauerio blokas eina tvirtai su Vakarais ir yra atvirai antikomunistiškas. Tuo tarpu jo opozicija su socialdemokratais priešaky nori atsiskirti nuo Europos bendrosios kovos už laisvę, iš anksto pasiruošiant užpuolimo atvejui. Jie nori atsisakyti Atlanto Santarvės, Europos Gynybos Bendruomenės ir mėginti abi Vokietijos dalis sujungti. Prie tokios propagandos prisidėjo Kremlius, davęs pažadų, kurių lengvai, pagal reikalą, galės atsisakyti. Šie rinkimai Vak. Vokietiją pastatė į kryžkelę tarp Rytų ir Vakarų. Tačiau vokiečių tauta vėl išrinko Krikšč. Demokratus su K. Adenaueriu pryšaky ir tuo pačiu patvirtino vakarietiškos politikos kryptį. Komunistai visai pralaimėjo.

TRIESTAS — NAUJO GAISRO VIETA?

Kai kas spėja, kad Triestas, kurio nepasidalina Italija su Jugoslavija, gali būti naujo gaisro vieta Europoje. Tiek italai, tiek jugoslavai sutraukė į pasienius, ypač Triesto sritį, didelius kariuomenės dalinius, kurie yra pasiruošę kiekvienai galimybei. Taip pat tiek vieni, tiek antri viešais pareiškimais kaltina priešingą pusę provokacija, kuri turinti tikslą įžiebti susidūrimą dėl Triesto. JAV, Anglijos ir Prancūzijos diplomatai sunkiai prakaituoja, norėdami ginčą taikiu būdu išspręsti. Anglų - amerikiečių daliniai, kurie saugoja šio uosto tarptautinę zoną, yra paruošties stovy, bet manoma, kad jiems kol kas ginklo dar nereikės panaudoti, jei tik italai su jugoslavais nemėgins neteisėtai užimti jų saugojamos srities. Amerikiečių komentatoriai įtaigoja, kad ir šis susikirtimas dar išsispręs be kraujo. Tai rodo gana taiki Tito kalba.

GALINGA BUVO LIETUVA!

Did. Lietuvos Kunigaikštis Algirdas, pasiekęs Maskvą, beldžia kardu į miesto vartus.

GERĖJA REIKALAI ARTIMUOSIUOSE RYTUOSE

Egiptas pasidarė anglams sukalbamesnis, nes patys egiptiečiai atvirai pasisako, kad Sueso kanalo atsisakymas anglams dar būtų per ankstyvas žygis. Slapta amerikiečiams tarpininkaujant, anglai jau randą bent mažą deryboms pagrindą.

Moro klausimą išėmus iš JT darbotvarkės, prancūzai sustiprėjo. O prieš prancūzus smarkiai nusiteikusio sultono pašalinimas įgalina šiuos lengviau derėtis su pačiais morokiečiais, kuriems jau pažadėjo palaipsniui net nepriklausomybę suteikti.

Persija, nuvertus Mossadegha, pradėjo taikiau kalbėtis su Vakarais. Nors sudarė sutartį su Rusija, bet jau kalbama taip pat apie santykių atnaujinimą ir derybų dėl žibalo versmių užmezgimą su anglais. JAV-bės pažadėjo Persijai suteikti skurbią ir didelę paskolą, kas sustiprintų krašto ekonominį gyvenimą ir pačią naująją vyriausybę.

KREMLIUS KEIČIA POLITIKĄ

JT Organizacijos posėdžiuose nepajėgiama išspręsti Korėjos politinės konferencijos klausimo. Į užs. reik. min. Dulles pagrasymą, kad jie netausos Mandžūrijos, jei bus pradėtas naujas karas Korėjoje, kiniečiai tokiu pat tonu, cituodami Maskvos "Pravdą", atsakė, kad jie ginsis nuo bet kokio amerikiečių įsikišimo į Azijos reikalus. Amerikiečius kaltina net dėl pagalbos prancūzams Indokinijos kare. Taigi, atrodo, Kremlius, užbaigęs karą Tol. Rytuose, nori ir toliau pasaulį laikyti baimėje ir šaltąjį karą dar sustiprinti. Tik jis nori labiau veikti kiniečių vardu, lyg tai būtų vienos Azijos reikalas. Galima spėti, kad tokia padėtis galės ir ilgiau užtrukti, bet, gal net teisingiau, kad pasikartos Korėjos atvejis pačioje Korėjoje ar kitoje Maskvai patogioje vietoje. — P. S.

MINTYS RUGSĖJO AŠTUNTAJAI

Dažnai kalbame apie savo tautos didybę. Džiaugiamės savo senolių garbinga praeitimi, jų didvyriškais darbais. Dažnai minime savo didžiųjų kunigaikščių, didelės ir galingos Lietuvos valdovų vardus. Didžiuojamės, kad esame vaikai tos tautos, kuri turi seniausią Europoje kalbą, turi savitą liaudies meną, savas dainas, šokius. Radę progą, parodome tai ir kitiems, sužavėdami ne vieną svetimtautį, besidomintį menu ir norintį jį plačiau pažinti. Svetimieji iš to labiau pažįsta mus pačius, mūsų tautą ir mūsų tautos praeitį, o mes patys semiamės stiprybės. Juk ir savo himne giedame, net kalbose linksniuojame „iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia".

O stiprybė mums reikalinga. Ypač šiuo metu, kada mūsų balsas yra toks silpnas. Jį retai teišgirsta pasaulis, apkurtęs nuo to didelio riksmo, kuris apglušinančiai skamba iš mūsų priešų melu ir gėdinga klasta pagrįstos propagandos. Tačiau nuolatinis, nors ir silpnas, beldimasis į laisvojo pasaulio politikos duris, nuolatinis savo praeities didybės priminimas ir dabarties žaizdų bei mums padarytos neteisybės rodymas padėda labiau sukelti susidomėjimą mūsų likimu. Juk yra pasaulyje žmonių, kurie taip pat dar gali garsiai kalbėti, kurie dar yra laisvi ir gali ginti savo, o kartu ir mūsų laisvę. Mes esame nuskriausti, bet, būdami Vakarų pasaulyje, galime tas savo skriaudas parodyti, parodyti taip pat ir tuos pavojus, kurie gresia žmonijos laisvei ir žmogiškam gyvenimui. Mūsų praeitis atkreipia svetimųjų dėmesį, o mūsų skundas, — nors ne visų mėgstamas ir išklausomas, — parodo mūsų skaudžią nedalią — laisvės ir žmogaus verto gyvenimo netekimą.

Bet vistik to dar permaža. Didinga mūsų praeitis duoda mums kai kurių pirmenybių, bet ji jau nugrimzdusi istorijos lapuose. Mūsų pareiga nuo tų lapų dulkes nupūsti, savo didvyrišką praeitį parodant skaisčioje šviesoje. Mes patys toje praeityje nuopelnų neturime. Šiuo metu tos praeities esame tiek verti, kiek mokame ją įvertinti ir kiek sugebame konkrečiais darbais įrodyti iš praeities pasisemtą savo stiprybę. Mes esame tiek verti vadintis tos didingos ir galingos tautos sūnumis, kiek įsijungiame į dabartinę kovą už mūsų laisvę ir geresnę ateitį. Niekas mums laisvės nepadovanos tik dėl mūsų garbingos kilmės. Tą laisvę turėsime patys savo kietu darbu, savo kovinga dvasia, drąsa ir gal net krauju išsikovoti. O mūsų tautos Dainius Maironis ankstyvesnės maskolių priespaudos metu tvirtino, kad „tas nevertas laisvės, kas negina jos". Ir laisvojo pasaulio politikai, kurie sprendžia pasaulio ateities klausimus, mus įvertins tik tiek, kiek mes mokėsime d a b a r savo darbais prieš juos pasirodyti.

Darbų yra daug, kova sunki. Jų negalime palikti tiktai vadovaujantiems asmenims ar įvairių organizacijų valdyboms. Juk ir praeities didvyriai nebūtų galėję padaryti didelių darbų, jei būtų likę vieni, be savo tautos pritarimo ir pagalbos. Dabar prieš svetimuosius geriausiai tegalime pasirodyti, tiktai sutelktomis jėgomis ir vieningai vesdami kovą už savo tautą. „Kur du stos, visados daugiau padarys". Šiuo metu žalinga yra kova už antraeilius dalykus, už asmeninius ar siaurus organizacinius reikalus. Dabartinė kova turi būti vedama visų sutartinai už vieną bendrą lietuvišką reikalą. Visi už vieną, vienas už visus — turėtų būti mūsų nuolat atsimenamas šūkis.

Visi drauge ir kiekvienas atskirai turėtų visur ir visada kilniai atstovauti Lietuvą ir rodyti jos kančias. Sutelktinėmis jėgomis ten, kur jos reikalingos, o kiekvienas atskirai, — kur kas esame. Pramonininkas savo srityje, darbininkas — savojoj turi būti Lietuvos garbingumo atspindys. Sąžiningumu, darbštumu, savo tautinių reikalų įsisąmoninimu ir gerbimu kiekvienas turi rodyti meilę tam kraštui, kurio dalį savyje nešioja. Tiek visuomenininkas, tiek kultūrininkas, tiek spaudos žmogus, tiek ir paprasčiausias, vos pasirašyti sugebąs, darbininkas yra Lietuvos dalis ir turi pareigą tą dalį savyje ir visą Lietuvą garbingai ginti.

Mus, svetur gyvenančius, svetimieji labiau įvertins, jei mes pralenksime kitus savo aukšta morale. Lietuviai yra dori ir kilnūs, bet deja, pergreit ir perdažnai pasiduoda svetimoms įtakoms. Bet turime žinoti, kad žmogaus kilnumą apsprendžia jo moralė, jo dvasinis dorumas. Tokį vertina net ir tie, kurie patys néra pakankamai aukšto lygio. Jei iš mūsų tarpo nebūtų jokio nusikaltėlio, mes būtume statomi kilniųjų žmonių pavyzdžiu ir lengviau galėtumėm laukti paramos net savo tautiniams reikalams. Ta tauta, kurios nariai pralenkia kitus savo kilnumu, yra verta gyventi. Jai padėda Dievas ir žmonės.

Šias mintis turėtumėm mes dažnai permąstyti. Rugsėjo 8-toji, mūsų Tautos Šventė, tokiam svarstymui duoda patogią progą. Primindama mūsų tautos praeities didybę, ji stato mums ir dabartinius uždavinius, kuriuos išspręsti turime šventą pareigą. Nuo mūsų visų priklausys, ar mes būsime verti laisvės, ar turėsime išnykti, kaip sudegusio ąžuolo pelenai, vėjo sklaidomi. Tačiau tikime, kad mūsų gyslomis tekantis didvyrių kraujas uždegs mumyse tokį ryžtą, kokį uždegdavo mūsų senoliuose, kai jiems reikėdavo stoti į kovą už savo ir savo vaikų laisvę. Jie savo stiprybe laisvę laimėjo. Semdamiesi stiprybės iš jų, mes savo dabartinę didelę kovą už laisvę taip pat išvesime iki galutinio laimėjimo.

Pranas Garšva.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

TARYBŲ LIETUVOS ŪKINIAI PLANAI VIS SUNKIAU VYKDOMI

Kaip jau pranešta, Sovietų Sąjunga per pirmąjį šių metų pusmetį ne visose srityse įvykdė visasąjunginį valstybinio ūkio planą. Vilniaus radijo liepos 31 d. žiniomis, Tarybų Lietuvos statistikos valdyba paskelbė šių metų pirmosios pusės plano vykdymo rezultatus Lietuvoje. Žinoma, ir toje apyskaitoje iš dalies vis dar tebežaidžiama didesniais negu nustatyta nuošimčiais. Visos Lietuvos pramonės gamyba per tą laikotarpį pasiekusi 102%. Turint galvoje, kaip Sovietuose susidaro nuošimčiai bei "plano viršijimai" ir kaip mažai iš viso yra patikimi Sovietų pateikiamieji skaičiai, tai operavimas 102% néra labai įspūdingas. Čia galima pacituoti paties LKP organo "Tiesa" savikritiką (birželio 11 d. numeryje) antrašte "žodžiai ir darbai", kur vaizdžiai sugretinami jų žodžiai ir darbai ir tiesiog pajuokiamas bolševikų palinkimas operuoti nebūtais normų "viršijimais" ir nošimčiais. Girdi, iš pasikalbėjimo su vykdomųjų komitetų pirmininkais gaunasi įspūdis, jog viskas yra tvarkoje ir jog normos prašoka kelis kartus. Bet, rašo "Tiesa", kai "giliau pažvelgi į reikalą, kai perkandi procentus ir iššifruoji pirmininko palyginimus — pusantro karto daugiau, negu pernai — paaiškėja, kad visos šios kalbos vertos labai nedaug, kad jos téra tuščias nusiraminimas". Jei jau pati "Tiesa" rašo, kad bolševikų pareigūnų kalbos ir pranešimai apie normų ir planų "viršijimus" yra tuščias nusiraminimas, tikriau sakant melas, tai ir mums néra pagrindo tikėti, kad jų paduodami ūkinio plano įvykdymo statistikos procentai atitinka tikrovę.

Bet įdomu, kad ir jie patys jau viešai pradeda pripažinti, kaip sunkiai vyksta jų planai ir kaip daugeliu atvejų ne tik kad planas nebuvo perviršytas, bet toli gražu neįvykdytas. Štai popieriaus ir miško pramonės ministerija, statybinių medžiagų ministerija, lengvosios ir maisto pramonės ministerija, kuro ir vietinės praminės ministerija ir Lietuvos versliné koperacija, anot jų pačių oficialaus pranešimo, "neįvykdė kaikurių ypač svarbių gamybos dirbinių pusmečio plano". O atskirai minima, kad pvz. kalkių pagaminta tik 83%, čerpių 86%, kirvių 83%, emaliuotų indų 88%, lovų 82%, linų pluoštų 62%, guminės avalynės 90%, ūkinių virvių 89%, alaus 83%. Kaikuriais jų paduotais skaičiais akivaizdžiai dementuojami jų pačių nuolatiniai propagandiniai pasigyrimai. Sakysime, jie dažnai skelbia žinias iš Klaipėdos, kad žvejybos normos ir planai "viršijami" šimtais nuošimčių. Gi dabar statistikos pranešimai

(Nukelta į 2 psl.).

Otra vez se lucha en defensa de nuestra producción agrícola.

La agricultura, una de las más importantes riquezas ,madres del país, continúa despertando el celo del gobierno con el objeto de preservarla. A la par que se fomenta su desarollo con la fijación de precios compensadores y el aumento de las zonas destinadas a los sembradíos, el Estado se preocupa de asegurar una producción de primera magnitud, para lo cual adopta toda clase de medidas a fin de evitar que se malogren los esfuerzos de nuestros labradores, que siguen cumpliendo la consigna de sembrar cada vez mas y mejor.

Entre los enemigos de esa importante industria figura la langosta, cuya voracidad es bien conocida. Todos los años, a pesar de la intensa campaña que desarrollan los organismos especializados pertenecientes al Ministerio de Agricultura y Ganadería la plaga se presenta insaciable transponiendo los lindes de los países vecinos en cuyos macizos boscosos desova y se cría con una proliferación que causa razonables inquietudes a nuestras autoridades y a los hombres que viven consagrados al laboreo de la tierra.

La acción del gobierno argentino para detener esas invasiones es intensa y continuada, como que la menor actividad puede acarrearnos grandes perjuicios y atentar contra nuestra economía. Y es por ello que el general Perón ha dispuesto en forma permanente que elementos modernos se constituyan en los lugares preferidos por el voraz hortóptero a fin de conmatirlo y exterminarlo, sea cual fuere el sitio donde se encuentre.

En varios puntos del interior del país la invasión de mangas de voladora invernantes está cubriendo importantes zonas. El acridio se encuentra asentado en las serranías de las provincias de Jujuy, Salta y Tucumán, debiendo agregarse que recientemente se ha observado la presencia de mangas que han penetrado en nuestro territorio procedentes del oriente boliviano, que forman parte de la nueva generación originada en la presente estación otoñal en aquella región ecológicamente propicia para la procreación tardía de la langosta.

La escuadrilla aérea del citado ministerio, integrada por nueve aviones y cuatro helicópteros, contando además con la colaboración de equipos móviles terrestres, están combatiendo enérgicamente y con felices resultados al acridio, utilizando para ello productos químicos de reconocida eficacia. Para desarrollar tan importante labor, los grupos están convenientemente coordinados, desde nuestra frontera norte hasta el frente sur de la invasión.

Cabe señalar que esta intensa labor se desarrolla con el máximo de celeridad merced a la oportuna intervención del gobierno del general Perón, que organizó los trabajos de lucha y proveyó los elementos necesarios para evitar las desvastaciones de esa plaga, contribuyendo con ello a lograr los objetivos fundamentales del Segundo Plan Quinquenal, que contempla el aumento de los rendimientos de nuestros campos y el afianzamiento de nuestra independencia económica.

UNA MUESTRA DE NUESTRA POTENCIALIDAD TECNICA

Una interesante muestra de la potencialidad técnica de nuestro pais en creciente ascenso, ha sido dable contemplar, últimamente, en la Exposición Nacional de Ganadería, donde figura un pabellón levantado por IAME (Industrias Aeronauticas y Mecánicas del Estado), en el cual se exhiben los productos industriales para el agro, fabricados por aquel organismo.

Como es sabido, IAME, entidad creada sobre la base del Instituto Aerotécnico de la Nación, en Córdoba, ha dedicado en los últimos tiempos sus instalaciones de alta capacidad técnica e industrial, a fabricar diversos elementos no sólo de orden aeronautico, sino tambien de directa aplicación en los usos civiles del país.

Se puede ver, pues, ahora, en el pabellón habilitado en la mencionada Exposición de Ganadería, toda una serie de realizaciones destinadas el equipamiento del agro. Se destacan entre ellos, por ejemplo, el camión Rastrojero, con acoplado, una valiosa conquista de nuestra indústria automotoriz, que puede compararse en presentación lineas, montaje y rendimiento práctico con cualquier unidad de los países especializados en esa rama industrial, Será sin duda en breve esa unidad, — que se ésta ya fabricando en serie — un valioso aporte a las tareas rurales. Lo mismo cabe decir para la chatita Justicialista y del furgón Justicialista.

Interesante tambien resulta, como expresión de una técnica de constante superación, la motocicleta Puma, máquina de calidad, de eficacia y rendimiento, que esta destinada a ser para los trabajadores un económico y útil medio de transporte.

Otra de las unidades de importancia, construídas en IAME por técnicos y obreros argentinos es el tractor Pampa, máquina de solidez, capacidad y rendimiento ya perfectamente comprobados, que será un elemento inapreciable en el desarrollo del segundo Plan Quinquenal en lo atinente a mecanización agrícola, pues se piensa construir en los proximos años, en muchas millares, lo cual significará una extraordinaria económia de las divisas que actualmente se destinan a importar ése tipo de maquinaria para el campo.

Se trata pues, la muestra, de una interesante iniciativa, porque ha permitido apreciar a muchos miles de personas, que han desfilado con gran interés frente a esas instalaciones, un cabal ejemplo de lo que está en condicioens de hacer la técnica argentina, en patriótica mancomunidad de esfuerzos entre los directores de industrias y los obreros argentinos, para orientar nuestras industrias hacia realizaciones de gran utilidad para todo el país.

Darbščios tautos paskirtis

(LOS DESTINOS DE UN PUEBLO LABORIOSO)

Neseniai lankydamasis po Lotynų Amerikos kraštus ypatingasis Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento įgaliotinis, jo brolis, Dr. Milton Eisenhoweris turėjo progos, būdamas mūsų tarpe, iš artį ir betarpiškai pažinti pagrindinius Argentinos ir jos valdžios žmonių gyvenimo bruožus.

Šis keliautojas, kas liečia Argentiną, galėjo patirti, kad mūsų kraštas yra ne tik plačiame materialinės pažangos ir gerovės kelyje, bet kad taip pat pirmoje eilėje esame taikių idealų ir darbų bei darbštumu persunkta bendruomenė, o tai yra pagrindiniai reikalavimai, kuriais turi remtis sugyvenimas tarp tautų.

Šio visuomenininko apsilankymas turėjo tikslą sudaryti galimai glaudesnius susipratimo, sandoros ir geros kaimynystės santykius tarp lotyniškųjų Amerikos kraštų ir Jungtinių Amerikos Valstybių.

Tokių santykių klestėjimas, kur vyrauja susipratimas ir tarpusavė pagarba, leis išsivystyti Amerikos kraštų tarpe tikrajam bendradarbiavimui, siekiant vienybės ir brolišku mo, o į tai lotyniškoji Amerika turi neabejotiną patraukimą. Be abejonės, Argentina yra tokios amerikinės politikos — kilniai ir nuoširdžiai sugyventi — beveik pačioje viršūnėje, nes jos ribose yra gerbiama asmenybė, draugijos ir jų teisės; gi tarptautinėje plotmėje laikosi tautų apsisprendimo dėsnio ir stengiasi, kad tarptautinis sugyvenimas būtų pasiektas galimai didesniu sutarimu ir harmonija.

„Tikiu, ir esu tikras", — pareiškė Dr. Milton Eisenhoweris, — „kad mūsų tautų tarpusavis susipratimas turi remtis solidariu bendradarbiavimu". — Ir pridėjo — "šis susipratimas turi vystytis taikos ir laisvės ženkle, gi šis bendradarbiavimas, aišku, turi remtis tarpusave pagarba".

Argentina taip supranta bendrai visus savo tarptautinius uždavinius ir, kaip taiki bei darbšti tauta, yra pasiryžusi tarptautinėje plotmėje sugyventi su visomis tautomis tuo pačiu nuoširdumu ir kilnumu. Argentinos amerikiné politika, nuoširdi ir be rezervų, tai yra daugelį kartų įrodžiusi.

KUN. P. BALTRUMAS IŠVYKSTA Į JAV

Beveik penketą metų išgyvenęs Argentinoje, kun. Pranas Baltrumas rugsėjo 14 d. léktuvu išskrenda į JAV-bes nuolatiniam apsigyvenimui. JAV-bėse apsigyvens Portlando vyskupijoje, kur jo laukia paskyrimas ir nauja darbo dirva.

Kun. P. Baltrumas yra kilęs iš Žemaitijos ir didžiąją savo gyvenimo dalį joje praleidęs. Baigęs Telšių Kunigų Seminariją 1932 m., ėjo vikaro pareigas Gargždžuose ir Tryškiuose, véliau klebonavęs Tūbiniuose, Stulgiuose ir Tryškiuose. Sunkiais Lietuvos okupacijos laikais Telšių vyskupo buvo pakviestas Kunigų Seminarijos prokuratoriaus pareigoms ir iki pat pasitraukimo į Vakarus rūpinosi jaunojo kunigų prieauglio išlaikymu. Pasitraukęs nuo antrosios bolševikinės okupacijos, gyveno Austrijoje, kur rūpinosi lietuvių tremtinių dvasiniais reikalais, kol išvyko į Argentiną. Argentinoje ilgiausiai ėjo kapeliono pareigas Nekalto Prasidėjimo Seserų vedamoje mergaičių žemės ūkio mokykloje Balcarséje. Nors jam teko dirbti su svetimtaučiais, bet stengėsi palaikyti santykius su čia gyvenančiais lietuviais, ypač Mar del Platos lietuvių kolonija. Šiais metais pakviestas Portlando vyskupo darbuotis jo vyskupijoje, kurioje jau yra keletas lietuvių kunigų, vyskupo akyse užsitarnavusių labai gerą vardą, išvyksta užimti naujų pareigų Dievo tarnyboje. Pirmiausiai apsistos pas savo draugą buvusį Telšių Kun. Seminarijos vicerektorių kan. K. Steponavičių, o véliau vyks į paskyrimo vietą.

Kun. P. Baltrumas tiek Lietuvoje, tiek Austrijoje, tiek ir Argentinoje visų jį pažinusių buvo labai mylimas ir gerbiamas, kaip geras ir nuoširdus kunigas bei patriotas. Visur, kur gyveno, turėjo daug draugų, kurie jo mielai laukdavo ir jo dvasiniais patarnavimais naudodavosi. Galima tikėtis, kad ir naujoje vietoje jis taip pat bus mylimas Kristaus apaštalas.

Išvažiuojant kun. Baltrumui tenka palinkėti laimingos kelionės ir sėkmės, naujuose darbo dirvonuose tarnaujant Dievui ir Lietuvai, o taip pat greitai užbaigti keliones jo taip mylimoje Žemaitijoje.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

me kukliai pažymima, kad žuvies sugauta tik 70%, vadinasi, ligi plano įvykdymo trūksta visų 30%. Taip melagis pats save pagauna.

Jau iš ankstesnių žinių apie bulvių sodinimo eigą buvo galima spėti, kad su bulvėmis šiais metais bus blogai. Dabar statistikos pranešime apie pirmojo pusmečio plano įvykdymą atvirai prisipažįstama, kad "neįvykdytas vasarinių grūdinių ir ankštinių, ilgapluoščių linų ir bulvių sėjos planas. **Tad ką valgys gyventojai, jei nepaséta pakankamai vasarojaus ir bulvių?**

Kapitalinių investicijų planas įvykdytas, anot pranešimo, tik 85%. Kaikurios atskiros ministerijos tų investicijų (vadinasi, statybų) planą įvykdé dar mažesniais nuošimčiais. lengvosios ir maisto pramonės ministerija tik 81%, žemės ūkio ir paruošų ministerija netgi tik 58%.

SNIEČKUS DAR KARTĄ IŠSISUKO

Kai griuvo Berija, buvo galima laukti, kad suklups ir ilgametis Berijos draugas Lietuvoje — Sniečkus. Bet jis, matyt, pavedęs po peiliu kitus savo bendrininkus, šį kartą pats dar išsisuko ir vél sédėjo aukščiausios tarybos saléje Maskvoje. Tačiau nuo liepos 18 d. "Tiesoje", Lietuvos kom. partijos vyriausiame organe, už redaktorių pasirašo jau ne žydelis G. Zimanas, bet redaktoriaus pavaduotojas P. Griškevičius.

Taip žmonės gyvena Maskvoje

Sunkiai prasiveržia žinios pro kietą geležinę uždangą. Tik vieną kitą žinią paskelbia diplomatai ir užsienio atstovybių tarnautojai, grįžę į savo kraštus. Bet ir jie teatvaizduoja tik mažą dalelę to vergais paverstųjų žmonių gyvenimo, kuris ten vyksta kasdien ir visoje bolševikų valdomoje pasaulio dalyje. Jie yra suvaržyti ir sekami, dėlto negali giliau pažinti tą skurdą ir išnaudojimą, kurį išgyvena milijonai pavergtųjų.

Čia pasinaudojame vieno JAV ambasados tarnautojo, Frank W. Rounds, įspūdžiais, kuriuos jis yra paskelbęs spaudoje, išgyventais Maskvoje nuo 1951 m. sausio iki 1952 m. birželio mėn.

Kas labiausiai stebina užsienietį, pirmą kartą atvykusį Maskvon, tai

nepaprasta tyla,

kuri viešpatauja visose gyvenimo srityse. Atrodo neįtikima mieste, kuriame yra beveik 6 milijonai gyventojų. Miesto centruose, kaip prekyvietėse, teatruose, prie Raudonosios Aikštės, kur juda visas žmonių skruzdėlynas, niekas vienas su kitu nesikalba. Panašiai yra ir namuose, kur gyvena visokių žmonių. Vakarų pasaulio teatruose girdėsi pašnekesių klegesį, o Maskvoje viešpatauja tyla. Įėjęs į restoraną, rasi lyg muzėjines vaško statulas: viduj pilna žmonių, bet niekas nedrįsta atidaryti burnos, išskyrus ką nors paprašant. "Nemanau, sako šio straipsnio autorius, kad rusai kiekvienu atveju galvoja turiu tyléti, nes gali kas nors išgirsti ir mane apskųsti. Jie jau turi tokį tyléjimo įprotį. Per 30 metų jie tai prisiémé, kaip įgimtą savo gyvenimo dalį".

Maskvoje yra daug kiniečių: studentų, inžinierių, karinių delegacijų narių. Kiniečiai iš prigimties yra linksmi, gyvi, nuotaikingi. Tačiau Maskvoje jie taip pat pasidaré tylūs ir elgiasi kaip rusai.

Kad žmogus komunizmui yra tik mašinos dalelė ir

išnaudojamos net silpnos moterys,

tai rodo kad ir toks vaizdelis. Bet **duokime kalbėti pačiam autoriui.** "Vieną rytą, 5 valandą, mane prižadino keistas triukšmas. Iš savo raštinės lango pastebėjau, kad tą triukšmą kélé minia moterų, valančių nuo gatvės ką tik iškritusį sniegą. Vietoj mechaniškų gatvių vaymui mašinų, tam darbui buvo panaudojama visa haimené suvarytų nelaimingų moterų, apsiginklavusių pagaliais, geležimis ir iš šakų padarytomis šluotomis. Jų drabužiai buvo blogiausi iš visų Maskvoje matytųjų. Orui esant gerokai žemiau nulio, šios šlavėjos buvo apsirengusios plonomis medvilninėmis sukniomis ir apsiavusios blogom milo kurpėm. Tik kai kurios teturėjo pirštines."

Tūkstančius šių kaimiečių moterų Kremlius kasmet paima iš krašto gilumos. Jos pasisiūlo darbams savanoriškai, tikėdamos miesto rasti daugiau malonumų, bet greitai apsivilia. "Viena iš tų šlavėjų, kurias mačiau, kalba toliau autorius, šluodama sniegą tyliai verké. Kai šios moterys pabaigé šluoti gatves, jas suvaré į nedengtus sunkvežimius ir nuvežé, tartum galvijus į skerdyklą". Vasarą tos pačios moterys turi valyti gatves ir išvežti gatvėse išmetamus nešvarumus.

Kremliaus ponai, siųsdami į užsienį šimtais ir tūkstančiais šnipų, patys jų labiausiai bijo. Dėlto net užsienio diplomatams suvaržo judėjimo laisvę. Maskvoje kiekvienas gali keliauti, kur tik nori, bet už miesto ribų

gali važiuoti tik 40 km.

Bet ir čia važinėjant sutinkama įvairių kliūčių. O norint daryti tolimesnę kelionę, reikia gauti specialius leidimus, pranešant apie tai prieš 48 valandas. Prašant leidimo, reikia nurodyti, kada ir kaip keliausi, tai yra, traukiniu ar automobiliu. Jei keliausi automobiliu, reikalinga įrašyti jo numerį ir pavardę ruso, kuris bus šoferiu. Tai reikalinga slaptajai sovietų policijai, kad lengviau galėtų sekti.

Visi keliai yra smarkiai saugomi. Apie tai **pasakoja minėtasis autorius.** "Vienoje 5 valandų automobilio kelionėje į Tolstojaus namą suskaitėme 60 milicininkų iš eilės. Kio juos pravažiavę, atsisukome pažiūrėti ir matéme, kaip jie išsitraukdavo užrašų knygeles patikrinti mūsų automobilio numerį. Jei keleivis, pravažiavęs milicininką, užtrunka ilgiau negu leista pasiekti antrąjį, šis tuojau duoda pranešimą. Keleiviui negalima sustoti net būtino reikalo atveju. Kas išdrįsta tai padaryti, jam pagrąsoma.

Viena proga mes nutaréme, nežiūrint kas būtų, kelyje užkąsti pavakarių. Ir vos tik tai pradėjome, įvyko scena, kaip trečios eilės kino filmose: pasirodé vienas milicininkas ir, mums grasydamas revolveriu, liepé tuojau tęsti kelionę".

Visame pasaulyje stengiamasi jaunąją kartą apsaugoti nuo neigiamų įtakų ir ją išaukléti kilnią ir dorą. Tam panaudojamos švietimo ir aukléjimo priemonės, kurios labiausiai tokiam amžiui tinka, ir saugojama nuo to, kas gali dar nesubrendusius vaikus patraukti į blogą. O Rusijoje, priešingai, jau nuo jaunystės

žalojama vaiko siela.

Mokytojų pareiga ten nuo mažens skiepyti svetimųjų neapykantą kaip dorybę. Viename pradžios mokyklų mokytojams skirtame vadovėlyje rašoma: "Sovietinių mokyklų mokiniai turi žinoti, kad sovietinio patriotizmo jausmas turi būti prisisotinęs nenugalimos neapykantos socialistinės sąjungos priešams. Reikia išmokyti ne tik nekęsti priešų, bet taip pat su jais kovoti, juos laiku surasti ir galutinai, jei jie nepasiduoda, sunaikinti". Ir šis vaikų nekaltas sielas, dar nesuprantančias nei politikos, nei klastos, žalojantis veikalas 1946 m. buvo oficialiai pripažintas, kaip vadovas mokytojams.

Teatrai dažnai rodo veikalus, kurių tikslas sovietinius vergus, ypač jaunimą, nuteikti prieš Vakarus, prieš visą laisvąjį pasaulį, prieš Jungtines Amerikos Valstybes, tas "karo kurstytojas". Tokiuose teatruose dalis jaunuolių, pamatę amerikietį, švilpia, rékia ir atvirai rodo savo neapykantą. Tačiau daugelis, kurie turi dalyvauti tokiuose spektakliuose, tik snaudžia, nes jau iš anksto žino, kas ten bus rodoma. Jiems tokie veikalai iki įgrisimo atsibodę. Savo propagandai komunistai moka panaudoti visas modernąsias priemones, kaip radiją, kiną ir net televiziją. Aišku, privatus žmogus, jei jis nėra aukštas pareigūnas, televizijos aparato negali įsigyti, bet užtat tai įtaiso pati "darbininkų" valdžia, kad tuo būdu vis labiau ir labiau galėtų nuodyti žmonių sielas ir užmigdyti jų sąmoningą galvojimą.

Rusų žvilgsnius patraukia ir labiausiai sudomina

užsienietiški batai.

Iš batų jie atskiria užsienietį nuo ruso. Bet apie tai tekalba pats autorius. "Nuolat girdžiu, lyg man į galvą kaltų, rusiškų batų kaukšt, kaukšt, kaukšt. Šį kaukšėjimą girdi visi ir visur. Net teatre, kada vaidintojai vaikščioja po sceną. Žymiausios aktorės, kurių drabužiai pasiūti iš geriausios, kurios tik galima gauti, medžiagos, išgyvena didelius nepatogumus, kad jų balsas nebūtų užslopintas batų kaukšėjimo.

Užsienietiški batai patraukia vienodai visų rusų žvilgsnius. Šiandien turėjau progą paskaičiuoti, kiek gatvėje mano sutiktų žmonių vogčiomis žiūrėjo man į kojas. Neįtikimas skaičius, bet tai buvo septyni ar aštuoni iš kiekvienos dešimties."

Kai Kremliaus ponai važiuoja į savo privačius butus gatvėje sustabdomas judėjimas, kad jiems niekas netrukdytų. Viduriu gatvės lekia visu greičiu juodas limuzinas, o aplink jį — keli apsaugos automobiliai. Tame "demokratiškame" krašte jie bijo pasikėsinimų, kaip niekur kitur. Ir dėlto

kiekvienas yra sekamas visu stropumu,

nežiūrint, ar jis būtų užsienietis ar savas. Tokio nuolatinio sekimo vaizdelį duoda minėtasis ambasados

(Nukelta į 6 psl.).

SUDIEV, ITALIJA!

Alpése, Bolzano papédéje, yra gražus bažnytkaimis — Longostano, kur marijonai studentai kasmet praleidžia vasaros atostogas. Tai mažutis kaimelis, beturįs tik keletą sodybų, tačiau nuostabi Tirolio gamta suteikia jam didelį puošnumą. Pro tą kaimelį eidavo senovės roménai, jodavo kryžiuočiai; nuvargę iš kelionės, jame lankési poilsiui net garsūs hercogai.

Bažnytkaimis 600 metrų aukštumoje, apsuptas kalnais ir tarpukeliais, kuriuose užtiksi retenybę — gamtos išdirbtas piramides. Gamta primena Lietuvos lankas ir pušynus, pilnus įvairiausių uogų ir grybų. Tame kaimelyje ir aš praleidau paskutinį ménesį, ilsédamasis po sunkaus dviejų metų darbo Romoje.

Atéjo rugpiūčio šeštoji. Keliasi draugai ryte 4 val. palydéti savo draugą, išvykstantį į Argentiną. Bet nelaimė. Vakar viešbučio šeimininkas užmiršo nuleisti lagaminą į Campodazzo, o ryte keltuvas taip anksti nedirba. Bet apsukrios vasarnamio šeimininkės déda, įkrovas laiku pasieké savo tikslą — traukinio stotelę, iš kurios visi pasileidome link Bolzano. Véjas švilpé pro traukinio langus, pro kuriuos matėsį didingi, krūmokšniais apaugę kalnai, sraunus Izarkas, elektros jégainé, kalnų viršūnése tipiškos Tirolio bažnytélės.

Už dvidešimt minučių atsiveria vynuogynas ir jame paskendęs vokiškas miestas. Miestas nedidelis. Senamiestyje daugumoje gyvena vokiečiai, o kitoje miesto dalyje italai. Puošni gotiška katedra, apgriauta paskutinio karo metu, baigiama atstatyti. Parduotuvių langai išpuošti tirolietiškais rankdarbiais, kurie pasižymi nepaprastu spalvingumu. Pakanka įkelti koją, — matosi švara, kruopščiai sutvarkyti parkai, gražūs gélynai. Čia atsisveikinau su savo draugais, tarp kurių buvo ir studentas Vytautas Palubinskas, gerai pažįstamas Argentinos lietuviams.

Devintą valandą automobilis riedéjo Bolzano gatvémis Genovos link. Pravažiavome didžiulį ežerą, daugybę tunelių, pro kurių plyšius matési ramus ežero vanduo ir miškuoti kalnai. Pietums sustojome Cremona mieste prie didžiulės katedros. Jos sienos išklotos senoviškais kilimais; gražūs freskai ir meniški paveikslai sudaro jaukų įspūdį. Genovoje apsistojau prie pat uosto.

Septintos dienos rytas praéjo Argentinos atstovybéje. Net pusryčiai nusitrauké į popietį. Laukiu atvykstant savo Vyresniojo, Didž. Gerb. Kun. Dr. J. Sakevičiaus MIC, kuris, važiuodamas į Alpių kalnus poilsiui, pasiryžo mane išlydéti. 5,16 val. po pietų jis jau buvo Genovoje. Įspūdingi Genovos vakarai. Vaikščiodami prieplaukos pakraščiu géréjomés apšviestų laivų šviesų mirgéjimu ir kalbéjomés apie prieš ménesį laiko paliktą Amžinąjį Miestą — Romą. Roma paliko neišdildomą įspūdį. Tarp kitų ten pasiliko mano draugas, kuris padéjo išgyventi pačias sunkiąsias gyvenimo valandas.

Sušvilpé 12 val. „Augustus" sirena, ir laivas rugpiūčio 8 d. pasijudino iš Genovos uosto. Kelioné įdomi, nes pirmą kartą į Pietų Ameriką.

Laivo kajutéje radau brazilietį profesorių, su kuriuo kartu gyvenau iki Santos. Kambarélis puikiai védinamas, švarus. Turésiu, manau, puikias atostogas. Kambarį tvarkydavo triestietis, kuris ypatingai pasižyméjo savo giedria nuotaika. Nuo ankstyvo ryto iki vélyvo vakaro girdédavome jo dainas, o užklausus, kuriai valstybei priklauso, jis juokdamasis atsakydavo: „Visi manęs nori, bet né vienas neima". Mat, Triesto miestas italams politiniu atžvilgiu svarbus miestas, bet nepasiduoda jugoslavai.

Po pusantros dienos linksmos kelionės laivas sustojo Barcelonos prieplaukoje. Sédau į ekskursinį automobilį ir pradéjau žiūréti garsųjį Ispanijos miestą. Gražų vaizdą paliko Barcelonos katedra, keletas kitų bažnyčių. Ispanija pasižymi savo kultūrinémis vertybémis, tačiau kraštas labai neturtingas. Gyvenusiam Šiaurės Amerikoje krinta į akis automobilių trūkumas.

Bevažinédami Barcelonos gatvémis užsukome į dirbtinę ispanišką sodybą, kur užtikome ispanes tautiniuose drabužiuose. Jos mezgé juostas. Stebéjomés jų apsukrumu ir meniškais gabumais.

Po trijų dienų kelionės jau buvome prie Afrikos žemyno. Laivas sustojo Dakar prieplaukoje. Visi norėjome atsistoti ant Afrikos žemės ir pažiūréti, kaip gyvena Afrikos juodukai. Išlipę miesto centre, kuris yra už 7 km nuo uosto, išsigandome, pamatę blizgančias baltas akis nakties tamsoje. Jau buvo 11 val. nakties. Nemeluodamas sakau baltos akys, nes naktį negrą tiek ir tematysi. Norėjo įpiršti dramblio kaulo šukas, įvairiausias juodas statuléles, gyvačių iškamšas. Apsigynę pasileidome Dakar'o miesto gatvémis. Įdomu buvo pamatyti, kaip jie gyvena. Skurdus vaizdas, kai pamatai nelaiminguosius mažose lūšnelése, kuriose ne tik trūksta švaros, bet stinga ir lovos.

Nuo Dakar iki Rio de Janeiro šešių dienų kelioné be sustojimo. Visi su nekantrumu laukéme, kada pervažiuosime pusiaują. Pirmą kartą važiuojant per ekvatorių, reikia būti labaj atsargiam, nes kai kas gali palaikyti „pagoniu" ir įmesti į vandenį. Krikšto apeigas atlieka „dievas" Neptūnas su savo pavaldiniais. Jie pirma žmogų gerai išmuilina, ištepa dažais, o paskui meta į vandenį. Įmestasis į vandenį skaitosį pakrikštytas ir jam suteikiamas tam tikras diplomas. Per tas apeigas girdéjosi muzikos garsai, daug šauksmo ir klyksmo. Net ir mane aptéšké, mesdami vieną „pagonį" į vandenį.

Kelionės dienotvarké labai įdomi. Rytais žmonės eina į koplytélę išklausyti šv. Mišių. Koklyčia primena Romos katakombas. Kasdien spausdinamas laikraštis; muzika, koncertai, šokiai, o vakarais palaiminimas su Švč. Sakramentu. Išsiveržda vo iš mūsų lūpų galingos giesmės garsai. Aplink tik jūra ir dangaus mélyné. Važiavo laivu apie 1200 žmonių. Susipažinau su įvairiausių tautų žmonėmis, kurių tarpe buvo ir argentiniečių. Kiekvienas turi savo rūpesčių.

Rio de Janeiro pasiekiau rugpiūčio 20 d. ankstyvą rytą. Atsikėlęs 4 val., grožėjaus įvairiausių miesto spalvų žaidimu. Miestas paprastas, bet gražūs, smailūs kalnai, ežeras, jūra. Kai visi susipina, sudaro nuostabų grožį. Didžiulė Išganytojo statula ant aukšto Corcovado kalno teikia nepaprastą vaizdą. Atrodo, lyg ji kybo danguje. Prisiminiau, kad gimnazijoje mano mokytojas sakydavo, jog tai gražiausias miestas pasaulyje.

Santos ir Montevideo neteko pažinti. Juose praleidau tik vieną kitą valandą. Rugpiūčio 24 d. 1 val. ryto jau buvau Buenos Aires uoste. Miestas man priminė Chicago. Koks didelis skirtumas! Italijoje karščiai, o čia žiema. Maloniai sveikindamas visus Argentinos Lietuvius tikiuosi greitai įsijungti į religinį ir tautinį darbą.

Kun. A. Kleiva, MIC

Pirmas lietuvių suvažiavimas Kolumbijoje

Po karo įsikūrusi lietuvių kolonija Kolumbijoje š. m. rugpiūčio mén. 14—17 d. d. turéjo pirmąjį visuotiną suvažiavimą Medellino mieste. Organizaciniu darbu rūpinosi Kolumbijos Lietuvių Katalikų Komitetas, daugiausia vienas iš jo narių — kun. M. Tamošiūnas. Pats suvažiavimas pasižyméjo darnumu, susiklausymu ir lietuvišku nuoširdumu, tiek visuose suvažiavimo darbuose, tiek paslimant iš kitur pas save apgyvendinimui atvažiavusių svečių-lietuvių. Trijų dienų bégyje, — ketvirtoje buvo tik vizitas pas vietos Prezidentą mūsų atstovų, — lietuviai dalyvavo dviejose šventose mišiose, šventoje valandoje už Lietuvą, turéjo du koncertus: bažnytinį šventos valandos metu ir tautinés bei klasinés muzikos — suvažiavimo pabaigai teatre. Dalyviai buvo susirinkę posédin bendriems reikalams aptarti, dalyvavo bendroje iškilmingoje vakarienéje, kurioje buvo susirinkę viso 84 asmenys, vieną dieną popietés metu žiūréjo vaidinimo „Partizanai" ir paskutinę suvažiavimo dieną, vizito pas vietinį Prezidentą J. E. Agustavo Rojas Pinilla, lietuvių delegacija įteiké jam memorandumą Lietuvos reikalu.

KOLUMBIEČIŲ SPAUDA APIE LIETUVIUS KOLUMBIJOJE

Medelline išeinąs, konservatorių partijai priklausąs, dienraštis „El Columbiano" 18 d. numeryje įdéjo nuotraukų lietuvių delegacijos, kuri lankési pas Kolumbijos Prezidentą, ir aprašé pačios audiencijos bei 16 d. proga šio suvažiavimo iškilmes prie Simono Bolivaro paminklo, kur lietuvių suvažiavimo dalyviai uždéjo gražų vainiką ir kur buvo pasakyta pora nuoširdžių kalbų. Viena iš šių kalbų buvo net ištisai atspausdinta. Šioje kalboje kaip tik buvo išreikštas prielankumas ir simpatijos tai mažai, tačiau gerai organizuotai lietuvių kolonijai Kolumbijoje.

Dr. M. Eisenhoweriui lankantis Urugvajuje,
Min. Dr. Graužinis lietuvių vardu įteiké raštą. Čia matomas p. Graužinytės pieštas rašto aplankas.

KOLUMBIEČIAI KALBA LIETUVOS BEI LIETUVIŲ REIKALAIS

Šio lietuvių suvažiapimo metu Lietuvos ir lietuvybés reikalais kalbéjo keletas kunigų kolumbiečių ispaniškai šventos valandos ir vienų šv. Mišių metu Bazilikoje. Vienas iš jų pavadino Lietuvą kankine ir jos vaikus — kenčiančiais dėl Dievo vardo, palikusiais viską. kas jiems buvo brangu, kad tik galėtų išgelbėti savo tikėjimą. Jis pareiškė savo katalikiškos tautos simpatijas tai mūsų mažai, taip didvyriškai kenčiančiai Tėvynei. Gi vienas iš vietinių kolumbiečių advokatų, vainiko uždėjimo metu apie padarytas politines skriaudas Lietuvai. Tai vis reikšminga propaganda mums lietuviams, kurių vardas dar taip mažai yra žinomas.

MENINIAI PASIRODYMAI

Meninėje dalyje suvažiavimo metu, kaip ir visuomet, mielai sutiko dalyvauti vienintelė Kolumbijoje gyvenanti lietuvė dainininkė p. Biruté čypienė, sopranas, kuri ne tik pačių lietuvių, bet ir kolumbiečių yra labai mėgiama. Iš kitur — iš Ibagues — atvykó pianisté p. Sofija Grigaliūnienė, kuri mokytojauja Ibagués konservatorijoje, ir porai dienų atskrido iš Bogotos prof. Iz. Vasyliūnas, kuris atostogų metu dirba Simfoniniam Bogotos orkestre.

Dainininkė p. B. čypienė bažnytiniam koncerte atliko: „O Dieve" ir „Malda už Tėvynę", koncerte teatre de Bellas Artes dainininkė išpildė lietuvių kompozitorių — K. V. Banaičio, J. Gruodžio, A. K. Kačanausko, J. Tallat-Kelpšos, — kūrinius ir iš operų arijas: Puccini, Flotow, Bizet ir Gounod.

Pianisté p. S. Grigaliūnienė savo vyro Adomo Grigaliūno noktiurną, Chopino noktiurną ir kolumbiečių kompozitorių keletą kūrinių.

Smuikininkas prof. Iz. Vasyliūnas bažnytiniame koncerte atliko gregorianinę melodiją, J. S. Bach ir A. Corelli kūrinius. Teatre smuikininkas atliko G. F. Haendel sonatą ir T. Vitali Ciaccona.

SUVAŽIAVIMO METU GAUTI SVEIKINIMAI

Lietuviai, atvykę į savo pirmąjį suvažiavimą, gavo daug sveikinimų iš įvairių kraštų. Iš svarbesniųjų pažymėtini: J. E. Vysk. V. Brizgio, VLIKo pirmininko M. Krupavičiaus, p. K. Žalkausko, p. Dr. P. K rvelio, Kun. Matučio, Kun. S. Barčaičio iš Ekvadoro, Kun. N. Salduko ir kit.

Kas svarbiausia, šio 1-jo Kolumbijos lietuvių suvažiavimo metu atstovų buvo priimti ir patvirtinti bendri Kolumbijos lietuvių įstatai ir dviems metams išrinkti Kolumbijos Krašto Valdybos valdomieji organai. Į centrinę Krašto Valdybą buvo išrinkti: Kun. M. Tamošiūnas, kun. N. Saldukas, kun. V. Vaičiūnas, prof. Liaugminas ir pulk. Kazitėnas. Į Garbės Teismą: gener. V. Grigaliūnas-Glovackis. adv. J. Totoraitis ir inž. Tylius. Į Rev. Komisiją: kun. Dr. Mankeliūnas, A. Paukštys ir Bekeris.

Prof. Pranas Kuraitis, jei dar yra gyvas sovietų okupacijoje, šiemet turėtų 70 metų amžiaus. Jis yra gilus mąstytojas, eilės teologinių ir filosofinių knygų autorius, redagavęs "Vadovą" ir "Tiesos Kelią", buvęs Vytauto Didžiojo universiteto Kaune filosofijos profesorius. Gimęs 1883 m. liepos 4 d.

Tautų išlaisvinimo keliu

Rašo Gen. leit. TEODORAS DAUKANTAS

Gyvenam revoliucinių karų laikotarpį. Abiejų pasaulinių karų tikslas buvo pakeisti agresyvią Vokietijos valdžią. „Nebus derybų su Vilhelmu! Nebus taikos su Hitleriu!" — buvo tų laikų šūkiai. Nors tikslas buvo revoliucinis, bet priemonės nebuvo tokios. Buvo pralaiméta Versalio taika. Tuo tarpu laiméta prieš turkus ir Austrovengriją. Ryšys su arabais sultonų imperijoje pagimdé naujas valstybes. Ryšys su mažumomis Habsburgų imperijoje suskaldé Austrovengriją. Revoliuciškai įsigalėjo nauja tvarka. Vokiečių maršalai pirmajame kare nepaisé turkų patyrimo ir duodavo neįvykdomus įsakymus. Britai buvo gudresni. Pulk. Lawrence'as sukélé arabų revoliuciją pačių arabų noru ir nugalėjo vokiečių organizuotumą, nors pastarieji buvo geriausi klasinio karo specialistai. Bet jie buvo blogi psichologai. Trynimasis tarp štabo karininkų suédé daug energijos ir laiko.

Dabar jau 8 metai po antrojo karo, bet dar neturime taikos, nes klaidingai veiké vakariečiai, karo laimėjimų nesuderindami su revoliuciniais reikalavimais. Anglams nesiseké po pirmojo karo Rusijoje, po antrojo — Palestinoje ir Egipte: prancūzams nevyko Ruhro krašte ir išryškėjo tokio nesuderinimo silpnumas, kada veikiama revoliuciniu būdu be vietinių gyventojų pritarimo. Tą patį patvirtina vokiečių pradiniai laimėjimai (su vietinių gyventojų išsilaisvinimo viltimis) ir vėlesné katastrofa (gyventojams ginant savo gyvybes) 1941—44 m. Rusijoje.

Modernus karas yra revoliucinis ir turi būti derinamas su revoliucija. Bolševikai antrajame kare žinojo, kurias valdžias nuversti, ir pramaté, kurias nuverstų vietoje pastatyti. Jie laimėjo Balkanuose, Vengrijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje.

Karo teorija remiasi praktika. Atėjo laikas keisti klasinio karo vidinį tikslą — žiūréti vien kariaujančių pergalės. Dabar ne tik kariai, bet ir visi gyventojai, net moterys ir vaikai, yra lygūs ir nukenčia revoliuciniame kare. Ar žiūri "Mau Mau", ką žudo, Ar tai tik propaganda, kai grąžinami komunistų belaisviai suplėšo savo drabužius, gautus iš priešo? Tai yra karo tęsimas po paliaubų kitomis priemonėmis. Nenori grįžti komunistiniai belaisviai sovietų laikomi naikintinais, nes elgiasi kontrevoliuciniai.

Sov. Rusija, žymiai anksčiau už kitus pritaikiusi revoliucinio karo nuostatus, daug laimėjo, turėdama paruoštus revoliucinio karo instruktorius, o tuo tarpu kiti tik véliau susigriebé ir pradėjo mokytis. Revoliucinio karo jėgas yra sunkiau įvertinti, nes nežinoma, kiek ten dalyvaus "savanorių", t. y. sukilėlių. Sukilėlis yra viešosios tvarkos ardytojas. Jam tarptautiné teisé néra taikoma. Jis veikia už įstatymų ribų ir imasi leistinų ir neleistinų priemonių, kaip sabotažo, revoliucinės propagandos, partizaninio karo. Jo laimė, jei kiti pradeda su juo skaitytis. Jis dažnai remiasi išdavimais. Jo simpatikai laiko garbe jam padėti, suteikti slaptų žinių, išžvalgyti visokiais būdais. Klasiniame kare priešai vedė derybas, ieškodami kompromisinių susitarimų. Revoliucijoje derybos su kompromisais yra sukilėlio pralaimėjimas. Rhee veda revoliucinį karą ir sąmoningai norėtų nuversti šiauriečių valdžią. Jam betkoks kompromisas yra kenksmingas. Viename krašte tuo pat laiku ir toje pačioje vietoje negali būti dviejų valdžių. Arba skyla šalis pati, arba kitų yra suskaldoma. Tai yra modernaus karo skirtumas nuo klasinio.

Tačiau sukilėlių gali būti įvairių. Luominiai sukilėliai veikia tarptautinio proletariato vardu. Jie nori išplėsti savo peršamą socialinę tvarką pasauly, ieškodami visur savo šalininkų. Tautiniai sukilėliai ribojasi savo veikla tiktai savo krašte. Jie dažniausiai pralaimi internacionalistams. Bet sovietų viduje didžrusiai glamžo kitus, nes jie yra netekę kosmopolitizmo gyvumo. Iš kitos pusės — atsirado glamžomų tautų visa eibė. Padidėjo tautinis priešveikis. Luominis sukilėlis pradėjo bijoti tautinio. Idėja lengviau nugalima kitos gyvos idėjos, negu ginklų ir priespaudos. Délto JAV idėjiniu karu galėtų daugiau laiméti, kaip vien tik ginklais ir net atominės bombos pagalba.

Turėdamos arti Sov. Rusijos amžiną jos priešą Turkiją, JAV-bės, bolševikų išprovokuotos ir priverstos kariauti, galėtų išnaudoti M. Azijos patogią strateginę padėtį. Bosforo nuotoliai nuo Odesos ir Eupatorijos 600 km, Sinopas nuo Teodozijos — tik 200 km, o Balkanai — turkiško Trapezundo pašonėje.

Sovietai, patys būdami nepasotinamai agresyvūs, įtikinėja pasaulį, kad jie esą taikos šalininkai ir bet kokios agresijos priešai. Susirėmime su jais ypač būtų svarbu remtis tautų išlaisvinimo šūkiu. O bolševikai tikrųjų išlaisvintojų labai bijo. JAV vykusiai nusikraté agresoriaus vardo Japonijoje ir Korėjoje. Délto sovietai, norėdami įrodyti Amerikos agresingumą, pasiūlė taiką Tol. Rytuose. Priešpuolis, turįs tikro išlaisvinimo pagrindą, komunistus įstumtų į keblią padėtį. Priešais M. Aziją sovietų teritorijoje apsčiai gyvena kitataučių, t. y. ne didžrusių. Jie galėtų būti tikrojo išlaisvintojo sąjungininkai, kaip gruzinai (ypač po Berijos — gruzino pašalinimo), azerbeidžaniečiai, kaukaziečiai, kazokai, totoriai, ukrainiečiai ir moldavai.

Kodėl parankiau pradėti išlaisvinimą jūros keliu iš Turkijos, o ne sauskeliu, pvz. iš Ispanijos, atsakymą duoda istorija. Teisingai teigia Reparaz (Historia de la Colonisacion, t. I. p. 118): "kontinentaliné imperija, neatsižvelgiant į jos galybę žemyne, visada pralaimi savo jūrų veiksmuose." Rusija yra kontinentaliné valstybė. Ji atremdavo praeity įsibrovimus sauskeliais, bet pralaimėdavo net tolimiems ir silpniems, kai jai tekdavo gintis jūros pakraščiuose. Išlaisvinimo karas skirtųsi nuo klasinio savo esme ir forma. Jis tikrai būtų revoliucinis ir turėtų tikslą įsikurti tautinėms valdžioms. Greta reguliarios kariuomenės organizuotųsi krašte sukilėliai. Tauta, svetimų pagrobta, okupanto klauso iki tam tikro laiko, bet ateina valanda, tauta susipranta, pradeda priešintis pasyviai, o véliau ir aktyviai, pvz. lietuviai spaudos draudimo metu ir ginklu 1919-20 m.

Revoliuciją kelti ir laiméti šiandien vietinių jėgų nepakanka. Sukilimas néra pakankamai organizuotas, nes terorui esant, tai sunku padaryti. Todėl tautos trokšta karo, kuriame mato išsilaisvinimo viltis,o taikoje beviltiškai yra naikinamos. JAV po antrojo karo įsigijo praktikos "šaltajame kare" ir dabar supranta sprendimo esmę ir būdus. Sovietai tai mato ir bijo, todėl ir pradėjo blaškytis tarp agresinių bauginimų ir nuolaidomis maskavimosi.

———

Moksias + Menas + Literatūra

K. Binkio "Atžalyno" belaukiant

Greitu laiku lietuviškoje scenoje pamatysime Liet. T. Ansamblio „Dainos" pastatymą — K. Binkio "Atžalyną". Kadangi pats veikalas néra eilinis (buvo statomas Kauno Valstybinio ir kitų Pabaltijo teatrų), atrodo, verta kiek paminéti šią dramą ir susipažinti su pačiu autorium K. Binkiu. O autorius tikrai yra to vertas.

Kazys Binkis, gimęs 1893 m. lapkričio 4 d. (šįmet sukanka 60 metų) Gudelių km., Papilio valsč., Biržų apskr. iš mažažemių ūkininkų, yra vienas žymiausių mūsų poetų — rašytojų. Mokęsis įvairiose mokyklose, studijavęs net Berlyno universitete, betgi didžiausią savo gyvenimo dalį pelnési sau duoną iš plunksnos. Turédamas tik 16 metų, jau pradéjo reikštis literatūroje, kurdamas įvairius prozinius vaizdelius ir feljetonus. Véliau savo kūrybą spausdino įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose. 1920 m. išleidžia pirmąjį savo eilėraščių rinkinį „Eilėraščius", o 1926 m. ir antrą — „100 pavasarių". Būdamas judrus, drąsaus žodžio, pilnas polékių ir įvairiausių sumanymų, K. Binkis yra vienas didžiausių mūsų literatūros judintojų iš sustingimo. Jis tampa lyg lietuviško futūrizmo ir ekspresionizmo (tam tikrų literatūros krypčių - srovių, jieškančių poezijoj naujų formų ir turinio) vadu, 1922 m. išleidęs su kitais rašytojais „Keturius Véjus". Jau pirmuoju savo poezijos rinkiniu (išreikštų jausmų paprastumu, nuoširdumu, skambumu, formos ir turinio darnumu ir gražumu) K. Binkis atsistoja rinktinių mūsų rašytojų gretose, o antruoju — mums palieka tikrai naujų formų ir stiliaus pavyzdžių.

K. Binkis, savo kūryba užkariavęs mūsų rinktinės visuomenės širdis, tuo nesitenkina. Jis eina į plačią liaudį, rašydamas elliuotus feljetonus, įvairias dainuškas ir visa tai spausdina liaudžiai leidžiamuose laikraščiuose. Taip susidaré knygos: „Tamošius Bekepuris", „Ir taip toliau", "Kriaučius Motiejus". Neužmiršo ir vaikų pasaulio jiems išleidęs „Drambliuką", „Vaikus vanagus", „Meškeriotoją", „Kvailąjį peliūkštį", „Kiškių sukilimą" ir kt. Be to, parašé ir keletą apybraižų.

Savo vélesniame gyvenimo laikotarpyje K. Binkis susidomi dramos kūryba ir 1938 m. parašo „Atžalyną" (žinomos dar dvi jo dramos — „Kooperacija" ir „Generalinė repeticija"). "Atžalyno" pastatymas scenoje buvo maloni staigmena meno mylétojams, entuziastiškai sutiktas ir turéjęs didelį pasisekimą. K. Binkis miré 1942 m. balandžio 27 d. Kaune.

Dabar kiek sustosime prie šio žymaus scenos veikalo „Atžalyno". Turinio neminésiu (žiūrovams per pastatymą bus įdomiau sekti scenoje), pasitenkinsiu tik keliais apibrėžimais.

K. Binkis, dédamas „Atžalyno" (atžalyno vardu reikia suprasti augančią, brėstančią jaunuomenę) pagrindan aukléjamąją mintį, sumaniai ir gražiai mums parodo kaikuriuos realaus gyvenimo vaizdus. O šie vaizdai, nukelti į visuomenės gyvenimą ar mokyklą, mums iškelia tam tikrus asmenis, nurodo jų siekimus — dvasinę didybę ir menkystę. Čia iškyla tam tikri mokiniai, mokytojai, čia pasirodo visuomenės luomų atstovai. Ir kiekvienas jų, nors kartais trumpai švystelėjęs prieš mūsų akis, pasireiškia savitumu, atskiru polinkiu, patraukimu, iš dalies originaliu charakteriu. Pats gi veikimas, kur jis bevyktų, kas jį rutuliotų, vienokiu ar kitokiu būdu surištas su mokykliniu gyvenimu, todél šią pjesę, gal būt, galétumém pavadinti mokykline drama.

Vienas žymiausių dramos veikėjų, dél kurio kyla įvairių konfliktų tarp atskirų veikėjų, yra mokinys Petras Keraitis, našlaitis, prisiglaudęs pas savo dédę inž. Keraitį, gyvenantį mieste. Petras čia pasireiškia, kaip švelniasielis, darbštus, kuklus, sodietiškai atviras, tylus, draugiškas, galįs pakelti nemalonumus, kaip ir pasiaukojimą dél kitų. Jis draugauja ne su turtingų tėvų vaikais (ką jam išmétinėja Keraitienė), bet su neturtingu, siekiančiu būti lakūnu, kurpiaus sūnumi Jasium Šiaučiuku. (Juk ir Petro tėvas buvo siuvėjas!). Dél šio savo draugo jis ir aukojasi... O pasiaukoti dél kitų — aukščiausia dorybė. Štai ką mums autorius pabrėžia.

Iš mokytojų ypač paminétinas klasės auklétojas Tijūnas, viengungis, žinąs tik savo (mokytojo matematiko) darbą, atsidavęs mokyklai, mylįs ir globojąs savo mokinius, kaip tėvas vaikus. Jis, nors įtikintas Petro prisipažinimu (kad iš jo pavogė 100 litų), prašo palikti savo buvusį mokinį gimnazijoj, dél jo atieties sielojasi, visaip jį užtaria, o pašalinus Petrą iš gimnazijos, jam padeda ruoštis iš eimamojo kurso.

Tijūnui artima yra Gamtininkė. Kiti mokytojai (Psichologas, Istorikas) į aukléjimo klausimus žiūri vien per savo specialybės akinius. Inspektorius — sausas nuostatų vykdytojas ir be didesnio įsigilinimo apsprendžia mokinių poelgius. Direktorius — gimnazijos garbės ir vardo saugotojas.

Mokytojų Taryba, kiek galint objektyviai spręsdama Petro pasielgimą ir iš to pasielgimo einančius įvairius aukléjimo klausimus, vis délto apsirinka. Sprendimo klaida, kuri įvyksta, ar gali kitą kartą įvykti, per siaurai dalyką nušvietus, ar dél kurių kitų įvairių priežasčių (čia Petro pasiaukojimas), — štai antras dalykas, kurį autorius savo dramoj mums nori pasakyti.

Aukštąją miesto visuomenę dramoj atstovauja inž. Keraitis, nors jau ir įaugęs į šį mieščioniškumą, dešimt metų nebuvęs savo téviškėj, prisimena praleistą savo vaikystę sodžiuj ir grožisi jo idilija. Visai kitokia yra Keraitienė. Ji nieko nenori žinoti ne tik apie sodžių, bet ir kitus luomus laiko žemesniais, nevertais draugystės, nors dél akių dedasi jų globėja. Tą tuščiai išsipūtus, gaudanti madas, miesčioniškas manieras ir pletkus miesto poniuté, kaip ir jos draugė Pliuškienė.

Siuvėjas žiogas yra lyg amatininkų atstovas. Tai tikrai nesavanaudis, šaltas, nepasiduodąs pirmiesiems įspūdžiams ar apkalboms žmogus. Nuoširdus jaunimo draugas, užtaréjas ir net globėjas. Pas jį Petras, pašalintas iš gimnazijos, apsigyvena, randa tą šilimą, kurios nepatyré pas Keraičius. Tiek pamilsta savo globėją, kad ir véliau, jau priimtas atgal į gimnaziją, lieka gyventi pas dédę žiogą.

Baigdamas trumpus žymesniųjų veikėjų pastebėjimus (o veikėjų dramoje tikrai daug), norėčiau „Atžalyno" žiūrovams, kad jie nesuprastų klaidingai paties veikalo, priminti dar vieną dalyką. Kiekviename meno veikale (čia dramoj) autorius vaizduoja vienokią ar kitokią gyvenimišką tikrovę, kuri buvo, yra ar gali būti. Todél šiuo atveju vaizduojamas scenas neturime sutapdinti su mūsų lietuviškųjų mokyklų gyvenimu. Galėjo taip būti, bet galėjo ir nebūti. Kitas reikalas, kokios buvo mūsų mokyklos Nepriklausomoje Lietuvoje ir kaip jos sprendé aukléjimo uždavinius. Autorius dramoj tik davé mintį jieškoti naujų kelių, sprendžiant aukléjimo klausimus.

J. V.

* **Dr. S. Aliūnas** parengé spaudai pirmą eilėraščių rinkinį "Valeriono laišai". Manoma, kad leidinys pasirodys apie šių metų pabaigą.

Reflexion

Todo ha callado
al estrechar la noche la luz del sol,
y el hombre convertido en sueño
descansa. . .
Ha llegado la noche
y el sagrado silencio resurge
de entre los lagos somnolientos
llevando la plegaria
de la creación
en la niebla de su incensario.
El hombre descansa y la creación ora, . . .
pero mi ser no puede traspasar
su enclaustrado discurso
siempre fijo como un presentimiento,
como el rayo de luz de una piedra precioca
que cautiva la vista.
Está detenido
contemplando la corona de lágrimas
insensibles
de mi juventud,
que lleva la milagrosa enfermedad del recuerdo,
porque mi niñez,
fué el delirio consciente
de la incomprensión,
que se ha cerrado
como un nenúfar debajo del agua!...

Pedro Cemeska

(de „Poemas del hombre")

* **Vysk. Teofilis Matulionis**, jei čar būtų gyvas ištrémime, šiemet birželio 22 d. būtų sulaukęs 80 m. amžiaus.

* **Dédé Atanazas** — kun. Kazimieras Pakalniškis, nuo kurio mirties liepos 2 d. suéjo 20 metų, lietuviškoje spaudoje paliko stiprius pédsakus. Mykolaitis-Putinas apie jį rašé: Ankstybesniųjų apysakininkų eiléj K. Pakalniškis turi garbingą vietą". Jis buvo gimęs 1866 m. vasario 11 d. Gédgaudžių sodžiuj, Salantų parapijoj. Uoliai bendradarbiavo "Apžvalgoje" (kurį laiką ją faktinai redagavo), "Tėvynės Sarge", "Žinyčioje", "Lietuvių Laikraštyje", "Vilniaus žiniose" ir kituose laikraščiuose. Parašė apysakas: "Obrusiteliai", "Kandidatas į kunigus", "Paveiksléliai iš sodos" ir kt. Putinas jį vadina vienu iš liaudiškųjų mūsų rašytojų. Miré Rudėnuose 1933 m. liepos 2 d.

* **Vysk. Justinas Staugaitis** yra miręs 1943 m. liepos 8 d., eidamas 77-tuosius amžiaus metus, taigi šiais metais sueina 10 metų nuo jo mirties. Jis buvo energingas visuomeninkas, "Vadovo" ir "Šaltinio" redaktorius, įsteigęs Telšių vyskupijos laikraštį "Žemaičių Prietelių", autorius eilės leidinių, jų tarpe ir trijų tomų beletristinio veikalo "Tiesiu keliu", pasirašęs po Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktu.

* **Poetas Jonas Aistis** atsidėjęs ruošia spaudai atsiminimų knygą "Apie laiką ir žmones".

Geriausias Kaimynas

JULIUS DAINIUS

Akmeniškių kaimas gal gavo tokį vardą, kad ten buvo visi laukai pilni didelių, kaip velnio puntukai, ir mažų, lyg žvirblių, akmenų. Eisi per jų lauką, visuomet pareisi su kruvina koja. Važiuosi keliu, tai žiūrėk, kad ratai nesubyrėtų ar arkliai kojų nepasimuštų. Šlubuos kelias savaites. Ir sakydavo apylinkės gyventojai:

— Jei nori arkliams posnagas išmėginti, tai pervažiuok Akmeniškius!

O čia pat, žaliūkuose, nerasi akmens né šuniui pavykéti. Akmeniškių visi ūkininkai pamatus akmeninius pasimūriję, net takus išsivedę. Vaikščioja kaip mieste ant bruko. Ir tų akmenų visur pilna. Prie kiekvieno lauko galo krūvos sukrautos. Didensi į kiemus suvežti. O jų vis yra ir yra. Šneka, kad jų tas kalnelis judąs, ir akmenys iš žemės širdies vis kylą. Kas gali žinoti, kaip yra? Bet akmeniškiečiai pripratę. Né jie kojos taip greit prasimuša, né arkliai kanopas pasidaužo. Noragus ir dalgius tai jau atšipina. Bet kas jiems. Nnėję į kalvę, noragą paplonina, dalgius namuose išsiplaka ir vél linguoja paskui žagrę arba plačiu žingsniu siūbuoja, šieną piaudami.

Pavydėjo akmeniškiečiams kiti kaimai. Labiausiai žaliūkiečiai, kurie čia pat, visai pašonėje gyveno. O akmenų nusipirkti negaléjo. Neparduoda akmeniškiečiai ir tiek.

— Jei norit, — sako, — galim padovanoti vieną kitą didesnį. Bet parduoti—ne. Mus Dievas apdovanojo tuo vargeliu, noragus į akmenis atšipinam, bet iš Dievo dovanos nesipelnysim.

O žaliūkų ūkininkai, kurių javai kaip mūras juodavo, dovanai nenorėjo imti. Jie nebus elgetomis, nors ir po purvą braidys.

Didžiuodavos akmeniškiečiai savo mūriniais pamatais ir grįstais kiemo takais.

— Ana ve, pro Skirpsto pamatus šunys landžioja, o pro Gudžiūno net ir geras veršis galėtų išbėgti, nugaros nepalenkęs, — kalbėdavo išdidžiai, Akmeniškių pakrašty gyvenąs, bet dar į akmenis turįs teisę, Alaušius, Juozapu Senuoju vadinamas.

Skirpstas su Gudžiūnu buvo jo artimiausi kaimynai, tik jau ne Akmeniškių, o žaliūkų kaime. Kaimas jų buvo turtingas, žemė derliumi apdovanota. Bet buvo tokioj lomoj, kur kadaise, kaip seni žmonės pasakoja, buvusios pelkės ir balos. Tik paskiau vanduo išdžiūvęs, paviršius apsinešęs trąšiu juodžemiu, ant kurio iki jų atminimo augusi tik smulki, labai žalia žolė. Žaliūkus už tai gal dar ir dabar Bališkiais pravardžiuodavo. Nekęsdavo žaliūkiečiai šito vardo ir dél akmenų dvigubai pavydėdavo.

— Auga, tai auga pas mus viskas, — tyliu, létu balsu skųsdavosi Skirpstas, — bet, sakyt, ir taškykis visą laiką po purvą. O toks Juozapas Senasis, pats apskretęs, o kurpės, sakyt, padų nesušlampa.

Ir pradėjo kaimynai šnairuoti vieni į kitus, nors duonos visiems iš savo laukų užteko. Nei talkon kvietėsi, nei vestuvėsna. Net ir mirus kuriam iš vieno kaimo, kitas kaimas nėjo pagiedoti ir mirusio vélę į amžinastį palydėti ar gyvuosius sugraudinti. O kai žaliūkų didysis giesmininkas Baltrus kartą nuėjo apgiedoti Akmeniškių Strazdą, kuris senais laikais dar ir vaitu yra buvęs, tai taip ir praminė Akmeniniu. Kaip nepykdavo Baltrus, kai, jį pamatę, dideli ir maži iš tolo rėkdavo: "Akmenini, kur eini? Gal į Akmeniškius karunkos giedoti?" Žmogelis būtų ir iš savo kaimo išsikėlęs, jei ne mirtis. Bet numiré Baltrus giesmininkas, apgiedojo jį vieni žaliūkiečiai, palaidojo ir užmiršo, kad jų įstatymas buvo kada peržengtas.

Bet kartą atsitiko, ko niekas nesitikėjo.

Alaušiaus Algiukas, jaunysis sūnus, koją nusilaužė. Gimnazijoje mokési. Délto žmonės kalbėjo, kad žydai išmušę. Kiti saké, kad per kažkokią aukštą tvorą šokęs. Ir dar kitaip kalbėjo. Kas ten tikrai sužinos? Bet reikėjo senam tėvui vaiką Kaunan vežti operaciją daryti. Prireikė šimto litų, o jų kaip tyčia néra. Né parduotį néra ko. O kai jau susergi, tai pinigai béga, kaip pamuilinti. Ir Alaušius apėjo visus Akmeniškius, norėdamas pasiskolinti. Bet ir tie visi, kaip iššluoti.

— Vasara, žinai. Iš kur dabar paimsi tų pinigų. Néra kas parduoti — aiškinosi visi, kaip susikalbėję.

Algiukas dejavo, koją lovoje ištiesęs. O Alaušius, kaktą suraukęs ir kumščius kietai suspaudęs, vaikščiojo iš vieno galo trobos į kitą.

— Skirpstą pašnekink, — kartą pasaké susirūpinusi Alaušienė, — gal jam akmenų reikia.

Tik po trijų dienų Alaušius, garsiai kosédamas, bet nedrąsiai, peržengé Skirpsto slenkstį.

— Na, ve, tai mes kaip ir kaimynai esame, o taip ir nesimatom. Juk ir rugių varpos susisiekia, véjas apdulkina drauge. Kiek čia yra — tik per ežę.

— Tai taip yra, sakyt... — numyké Skirpstas, né galvos nepakėlęs nuo piaustomo tabako.

— Parduodu akmenų. Sakau, gal pirksi. Tau, ve, susigadys. Po pamatais padési.

— Tai, sakyt, čia kaip dabar išeina, — Skirpstas užsidegé pypkę, pasižiūrėjo pro langą ir padavė tabokinę Alaušiui. — Pamėgink manojo. Tai, sakai, parduodi. Ar daug?

—Duok šimtinę, ve, ir imk visą krūvą, kur už daržinės sukrauta.

— Šimtas, sakyt, tai perdaug, — patraukęs kelis stiprius dūmus, taip dél visako pasaké Skirpstas. Bet galvojo, kad už tokią krūvą, tai ir du duotų.

— Ne iš gero ateinu, kaimyne. Vaikas serga. Visi geri, kol bédon neįpuoli. Bet kai reikalas, tai, ve, ir neturi prie ko kreiptis. O mes juk kaimynai. Geriausi kaimynai. Ar barėmės kada, kai tavo paršai į mano lauką subėgo, o maniškiai į tavo? Dar ir iškniso.

— To tai jau ne. Ir aš taip manau, sakyt. Geri kaimynai esame. Dar ir giminės galim būti. Juk ir maniškės auga...

Taip be derybų ir sutaré šimtą litų už akmenų krūvą.

Alaušius su vaiku išvažiavo į Kauną, o Skirpstas su bernu visą dieną vežė akmenis į savo kiemą. Didelę stirtą privežė. Ir mūryti pradėjo tuoj, lyg bijodamas, kad kas jų neatimtų. Dėjo akmeninius pamatus namui ir tvartui. "Dabar nesijuoks tas Juozapas Senasis, kad šunys pro pamatus išlenda", galvojo vienas sau Skirpstas. Ir širdis lengvesné pasidaré, galvojant, kad jis pralenks visus žaliūkiečius. O ir akmeniškiečiams galvos nelenké. Jie turés nusilenkti. Jo žemė geresné už Akmeniškių. Javai kaip karklai siūbuoja, vėjo pučiami, o ant akmenų juk neauga. Ir langus naujus susidės, grindis dukterys galės išblizginti. Nebus purvo, kai akmeniniu taku vaikščios.

O Alaušiui širdį būtų skaundėję, jei tuo metu būtų buvęs namie. Net ir ligoninėje, prie vaiko būdamas, jis pyko, kad Akmeniškiuose neatsirado né vieno su pinigais. Reikėjo kreiptis į svetimą. "Na, ve, su savo daiktu darau, ką noriu", užbaigdavo savo įkyrias mintis Alaušius.

Bet niekas nematé, kai Skirpstas vežési akmenis. Juozapo Senojo kiemas buvo čia pat. Net arklių į riščią nespési įvaryti. Tiktai, Skirpstui baigiant mūryti pamatus, kažkas užvaré pas jį Gudžiūną. Gal tabako pypkei buvo pritrūkęs, o gal šiaip sau su kaimynu norėjo žodžiu persimesti. Jam net akys į viršų iššoko, kai pamaté akmeninius pamatus. Negi Skirpstas būtų jau ne tas jo kaimynas, žaliūkietis.

(Bus daugiau)

SEKMADIENIO
RIMČIAI

Kentéjimai dar néra nelaimė...

Tolimame Travancore provincijos kaimelyje, Indijoje, 1948 m. liepos 28 d. miré jauna vienuolė — Alfonsa, kuri beveik visą savo gyvenimą praleido ligos patale. Per laidotuves dalyvavo vos keletas draugų ir jos globėjai, nes buvo neturtinga ir visų užmiršta ligoné. Tačiau jos dvasios tėvas, prakalbėjęs laidotuvių proga, paskelbė įsidėmėtinus žodžius: „O, kad pasaulis būtų pažinęs šitą sielą!.. Esu tikras, kad ji buvo šventesnė už Teresėlę iš Lisieux".

Pasirodė, kad dvasios tėvo žodžiai turėjo pranašišką reikšmę. Netrukus po mirties visų kraštų maldininkai pradėjo plaukti prie nuolankiosios sesers vienuolės karsto. Gyvenusi ir mirusi be pasauliško triukšmo pritrauké prie savęs milijonus sielų. Jau nuo pat gimimo jos gyvenimas pasižymi kentėjimais. Kryžiai visokiausios rūšies — fiziniai ir dvasiniai. Neturėjo laimės džiaugtis motinos glamonėjimais ir pabučiavimais, nes motina miré, vos tik pagimdžiusi savo kūdikį. Jos baili jaunysté buvo pavesta šiurkščios tetos globai. Bet Dievas jai įkvėpė stiprų troškimą aukotis ir atgailoti. Buvo dižiausias jaunystės skausmas, kaį jos globėjai nusprendė ją sužieduoti Tada mergaitės laisvė susikryžiavo su globėjų valia. Beliko vienintelė viltis — malda. Nuolatiné pastovi malda pakeité tetos nutarimą ir jaunuolė įstojo į šv. Klaros seserų vienuolyną.

Tačiau įžengimas į vienuolyną buvo pradžia jos naujų kentėjimų. Beveik visą savo vienuolišką gyvenimą praleido ligos patale. Tačiau išdžiūvęs, pabalęs ir drebantis kūnas pasauliui buvo vertingesnis už daugybę stiprių žmonių. Šaltis, baisiausias skausmas, vienišumas, sielos suspaudimai — toks buvo jos gyvenimas. Bet mažai kas bežinojo sesers Alfonsos skausmo didumą. Maloni šypsena slėpė jos kentėjimus. Ji įsaké vieną kartą savo dvasios vadovui: „Kadangi aš nedejuoju, tai visi galvoja, jog mano gyvenimas pilnas džiaugsmo. Kaikada užeina pagunda parodyti savo skausmus".

Alfonsa buvo paprasta mergaitė; ji mylėjo vaikus, o vaikai ją. Jie rasdavo joje tikrą savo draugę. Buvo tiek paprasta, jog, kitoms seserims užsiminus apie jos išrinkimą vyresniąja, susijaudinusi pradėjo prašyti, kad tik to nepadarytų. Tikėjo meile, apie kurią kalba šv. Povilas. Meilę parodė savo skausmais ir kantrybe. Žmogaus, kuris ką myli, vienintelis troškimas, kad galėtų susivienyti su savo mylimuoju. Ir kuo didesné meilė, tuo didesnis troškimas. Kliūtys, kurios pastoja kelią susivienyti su mylimuoju yra ne kas kita, kaip geros progos įrodyti mylimajam savo meilę. Jos nesumažina meilės, bet dar ją ugdo. Sesuo Alfonsa buvo Kristaus meilės vergė. Kaip Kristus buvo savo dangiško Tėvo meilės vergas, taip sesuo Alfonsa buvo Kristaus vergė.

Alfonsa parodė kentėjimų vertę pasauliui, kuris netiki į pomirtinį gyvenimą ir bėga nuo skausmo; parodė, kad išganymas néra galimas be Kristaus Kryžiaus meilės.

Jos gyvenimo aprašymas išspausdintas įvairiausiomis kalbomis, ir jau yra pradėta palaimintąja paskelbimo byla.

Būtų gražu, kad ir lietuviškasis jaunimas susižavėtų kilniosios Alfonsos gyvenimu.

Šis tas apie vaistus

Yra įrodyta, kad paprastoje daržo žemės saujoje yra tūkstančiai mažyčių gyvių, kurių vieni yra naudingi, kiti žalingi, o dar kiti neturintieji jokios vertės nei žmogaus sveikatos, nei pramonės, nei žemės ūkio atžvilgiu. Tiksliau kalbant, skaitoma, kad žemės saujoje yra apie 10.000 tokių mikrobų, kurių daugumas jau yra ištirti ir nešioja jiems žmogaus išgalvotus ir suteiktus vardus. Tolėl visai nenuostabu, kad paprastoje daržo žemės saujoje dar atsirastų koks nors mikroorganizmas, kurį galima būtų panaudoti antibiotinių vaistų gamybai, ir savo nuostabiu veikimu palengvintų ar net išgydytų ligas, kurioms dar iki šiol žmogaus protas nesuranda priemonių. Tuo netenka né kiek abejoti, nes ir garsieji vaistai, kaip streptomicinas ir penicilinas, yra šių mažyčių gyvių, mikrobais vadinamų, padaras, žmogaus sumanumo pritaikintas ir panaudotas sveikatai saugoti. Per paskutiniuosius dešimts metų buvo atrasta ir daugiau tokių vaistų, nors kiekvienas jų su ribotomis galimybėmis ir ribotam ligų skaičiui. Ir délto nenuostabu, kad pastaraisiais metais žmonių mirtingumas vis mažėjja.

Dabartiniu metu naudojami antibiotiniai vaistai gana sėkmingai kovoja su trylikos ligų sukėlėjais. Tačiau iš aštuoniolikos žinomiausių žmonijos rykščių — ligų, penkios dar iki šiol žmogui nesiduoda pažabojamos. Vėžys, vaikų paralyžius (poliomielitis), sloga, geltonasis drugys, tymai ir raupai dar ir dabar yra nenugalimi ir nepasiduoda žmogaus valiai.

Délto viso pasaulio laboratorijose biologai dirba be poilsio, užsispyrę ir net nebodami savo sveikatos, tačiau neprarasdami vilties surasti tą mažytį žmonijos geradarį mikrobą, kuris pagelbėtų pats betarpiškai ar savo gaminiais nugaléti kitus mažyčius gyvius, sukeliančius ligas. Jau dabar skaičiuojama, kad daugiau nei pusė milijono žemės pavyzdžių iš įvairiausių mūsų planetos vietų yra ištyrinėta. Mažos šių žemių dalelytės séjamos į įvairius skysčius bei mišinius ir su viltimi skirstomi ir tyrinėjami po kelių ar keliolikos dienų pasirodantieji šių mažyčių žemės gyventojų susibūrimai — kolonijos. Véliau bandomas jų veikimas kitų mikrobų, sukeliančių ligas, tarpe ir, jei pasirodo veiklūs ir pražūtingi nepageidaujamiems ir neprašytiems „svečiams", tuo atveju „prima facie" laikomi antibiotiniais.

Tačiau šiuo paprastu laboratoriniu darbu nesibaigia mokslo vyrų rūpesčiai. Iškyla reikalas išnagrinėti, kaip veikia jie žmogaus organizme. Yra daug atsitikimų, kad laboratorijos tyrimuose pasirodę veiklūs ir naudingi kovoje su ligų sukėlėjais atrastieji „geradariai", žmogaus ar gyvulio organizme yra kartais net pavojingesni už pačius mikrobus — ligų sukėlėjus, savo nuodingumu ar alergiškumu. Dėl tos priežasties sunkūs, kruopštūs ir brangūs pinigų bei laiko atžvilgiu tyrimai nueina niekais, nes iš maždaug 300 tokių „geradėjų" atradimų tik apie tuzinas sėkmingai vartojami vaistų gamyboje.

Nors šių antibiotinių vaistų reikšmė kovoje yra nepaprastai didelė, tačiau jų perdėtas naudojimas yra taip pat nenaudingas, o kartais net žalingas dėl įvairiausių priežasčių, kurias gali numatyti tik gydytojas. Todėl ir jų vartojimas negali būti atliekamas savo galva. Ir net dar daugiau. Kiekvieno krašto sveikatos saugojimo įstaigos net pačius gydytojus įspėja nuo perdažno čių antibiotinių vaistų naudojimo tais atvejais, kada jie prieš atitinkamas ligas visiškai nerodo jokio veikimo, arba jei gydytojas, kokių nors sumetimų vedamas ir nebūdamas tikras, elgiasi pagal lietuvišką liaudies sąmojų „gelbės, negelbės, — tepk nuo reumatizmo".

Penki pagrindiniai antibiotiniai vaistai — penicilinas, streptomicinas, aureomicinas, terramicinas ir chloromicetinas — yra nuostabaus veikimo, tačiau ne „viską" gydantieji vaistai, ir jų naudojimas be gydytojo priežiūros yra pavojingas.

Jau dabar yra nemaža mokslininkų, kurie kelia susirūpinimą ir nepasitenkinimą perdideliu šių vaistų naudojimu, ypač vaikams prie įvairių, net paties gydytojo neapibrėžiamų, negalavimų. Tvirtinama, kad, perdėtai naudojant šiuos vaistus, ateinančios kartos būsiančios visiškai neatsparios įvairiems, net ir mažiausiems, negalavimams, nes dažnas ir nereikalingas šių vaistų naudojimas neleidžiąs žmogaus organizme išsivystyti toms vidaus pasipriešinimo jėgoms, kurios yra tikrasis žmogaus sveikatos pagrindas. Vaistai gi tuo tarpu yra tik šalutiné, pagalbiné priemoné ir paspirtis paties organizmo apsaugos ir pasipriešinimo jėgoms, vedančioms žūtbūtinę kovą su ligos sukėlėjais. Iš kitos pusės neturime pamiršti, kad ir vaistai žmogaus organizme yra pašalinis kūnas, kurio naudą gali nustatyti tik gydytojas, prirašydamas juos atitinkamais kiekiais.

---

* **Viena 21 metų kanadietė** po automobilio nelaimės išmiegojo 93 paras.

KOMUNIZMO PAGRINDAI

J. VENCKUS S. J.

„DIEVAS PERSEKIOJA MANE"

Dostojevskio romanuose yra vienas tipas, kuris, vesdamas labai margą gyvenimą, labai daug kentėjęs, ištaria šiuos žodžius: „Kodėl, Dieve, Tu mane persekioji". Šituos žodžius galima pritaikinti komunizmui. Atrodo, kad Dievas juos persekioja ir persekioja, kad jie to Dievo nenusikrato, kad jie tą Dievą visur mato, visur pastebi ir tą Dievą visur įtaria. Reikia stebėtis, kokią jie milžinišką kovą veda prieš Dievą. Ir vis atrodo, kad tas Dievas iš Rusijos neišėjo, ir, svarbiausiai, jiems nepasiseka to Dievo pašalinti iš žmonių širdžių. Kodėl komunistai to Dievo taip bijo? Tai reikalauja jų dialektinis materializmas. Ir kodėl jie Jį persekioja, — tai reikalauja dialektinis materializmas. Kodėl jie tą Dievą **turi** persekioti? — nes tai reikalauja dialektinis materializmas.

Kada Hitleris pradėjo antrąjį pasaulinį karą, pradėjo bombarduoti Anglijos miestus, tada Churchill ištaręs šituos žodžius: „Kodėl mes neskaitėme pirmiau Hitlerio: Mein Kampf?" Pasaulis mažai tebuvo kreipęs dėmesio į tą knygą, kurią Hitleris buvo parašęs kalėjime būdamas, nelaikė tos knygos svarbiu dalyku. Paskui pasirodė, po visų tų bombardavimų, kad Hitleris visus planus buvo išdėstęs savo knygoje: kad jis kovos ir ko jis nori ta kova pasiekti. Kodėl mes neskaitėme tos knygos pirmiau, kol dar buvo laikas?

Kada bolševikai per visą Kerenskio valdymo laiką kalbėjo žmonėms, tai vieniems tie dalykai atrodė tokie neįmanomi, tokie utopiški, jog manė, kad neatsiras Rusijoje žmonių kurie tikės komunistams ir juos seks. Kitiems, kurie siekė savo tautos nepriklausomybės, atrodė, kad bolševikus galima panaudoti, kaip gerą priemonę nusilpninti Rusiją ir paskui atsiskirti nuo Rusijos imperijos. Komunistai žadėjo tautoms laisvę. Tegul dabar tos tautos atsako, kokią nepriklausomybę ir kokią laisvę turi. Komunistai žadėjo religinę laisvę. Ar ją turi žmonės pačioje Rusijoje ir tuose kraštuose, kurie yra Rusų pavergti? Pasirinko sau raudoną vėliavą, nes tuo simboliškai norėjo pasakyti, kad ta vėliava tapo raudona darbininkų krauju, kurie kovojo už laisvę prieš darbininkų engėjus. Kokios spalvos tapo ta pati vėliava, mirkoma kraujuje tų pačių darbininkų, kuriuos patys komunistai šaudė Rusijoje, šaudo Berlyne ir Pragoje? Kodėl rusai komunistai vartoja savo ginklus prieš darbininkus? Jie tai daro vardan dialektinio materializmo.

"DIALEKTINIS" MATERIALISMAS

Kokio materializmo komunistai reikalauja iš savo pasekėjų ir kokį jungą užkrauna ant tų, kuriuos paima savo valdžion? Materializmas, t. y. mokslas, kuris tepripažįsta tik medžiagą ir neigia Dievą bei sielą, visais laikais buvo žinomas. Ir senieji graikai jau turėjo žmonių, kurie mokė materializmą. 18 šimtmetyje buvo žinomas vienos rūšies materializmas, kurį pažinojo ir Marksas. Tai buvo materializmas, kurį mokino Holbach (1723—1789), vokietis gyvenęs Prancūzijoje, Helvetius (1715—1771), prancūzas, Lamėttrie (1709 — 1751), kurio raštų pavadinimai, kaip antai „Žmogus — mašina", „Žmogus — augalas", rodo, koks jo mokslas yra, paskui Diderot (1713—1784). Jų materializmas dar vadinasi mekanicizmu. Paskui atsižymėjo labai žymus materialistas L. Büchner (1824—1849). Sakoma, kad mūsų pragarsėjęs Dr. J. Šliūpas buvęs Büchnerio materializmo sekėjas. Jie tepripažino tik mechaniškas, fiziškas ir chemiškas jėgas pasaulyje. Marksistai šitokio materializmo nepriima. Jis jiems yra:

a) perdaug **mechaniškas,**

b) perdaug „metafiziškas", permažai „istoriškas" ir dinamiškas.

c) Feuerbacho materializmas yra perdaug „kontempliatyvus" ir „mistiškas".

Markso ir Lenino materializmas turi tris ypatybes, arba tris dėsnius.

Pirmas Dėsnis: Priešginybių vieningumas.

Leninas vadina tą dėsnį: **Zakon Edinstva Protivopoložnostei.** Filosofai, pagal Leniną, žino tris evoliucijos rūšis:

a) evoliucija mažėjimu ir augimu,

d) evoliucija pasikartojimu ir

c) evoliucija priešginybių vieningumu, arba, kas yra tas pats, reiškinių pasidalinimu į priešingumus, arba priešginumus. Šita paskutinioji evoliucija Leninui yra svarbiausioji ir tik šita evoliucija išaiškina visus gamtos reiškinius. Gamta ir gamtos reiškiniai yra apdovanoti viena labai svarbia ypatybe, t. y. judėjimu. Kiekvienas daiktas juda iš savęs, tą judėjimą Leninas vadina **autocinesis,** judėjimas per save, arba **„samodviženie".** Mums, paprastiems žmonėms, atrodo **judėjimas** pats paprasčiausis dalykas — viskas juda pasaulyje. Judėjimas mūsų nestebina, bet išminčiams ir filosofams **judėjimas** arba judesys yra labai nuostabus reiškinys. Šv. Tomas Akvinietis iš judėjimo net Dievo buvimą įrodo (S. Th. P.I.Q. 2, a. 1). Šv. Tomas sako, kad visi gali lengvai pastebėti betkokius judėjimus. Kiekvienas daiktas juda, nes turi galėjimą (potentia) pereiti į judėjimą (aktą). Kiekvienas daiktas, kuris juda, keno nors turėjo būti pajudintas. Kas pajudino, turėjo taip pat būti pajudintas kito. Ir, jeigu aš tai seksiu, kas ką pajudino, aš turiu kada nors prieiti prie to, kas pirmasis išjudino visus daiktus, ir šv. Tomas vadina tą pirmąjį judintoją — Primus Motor, kuris judėjimą turi iš savęs, ir tai yra Dievas. Iki šiol niekas nesugalvojo **Perpetuum Mobile,** t. y. tokį daiktą ar tokią mašiną, kuri amžinai save judintų. Jeigu nori, kad daiktas judėtų, reikia tą judėjimą daiktui suteikti. Net ir gyvas daiktas, kuris tarytum iš savęs juda, kaip antai augalas, gyvulys, žmogus, vistik energiją turi gauti iš šalies maisto pavidale. Kadangi materializmas Dievo, to pirmojo Judintojo, nepripažįsta, tai jis tą judėjimą logiškai turi kaip nors išaiškinti. Leninas su visais marksistais sako, kad daiktas save judina vidujinių priešginybių, arba priešingumų dėka. Paimkime pavyzdį: kambaryje yra šiltas oras, o koridoriuje yra šaltas, tai tas temperatūrų skirtumas ore iššauks judėjimą. Temperatūrų skirtumas ir yra tos priešginybės (protivopoložnosti), o oras suteikia vieningumą (edinstvo). Tokiu būdu ir gaunasi: **Zakon edinstva protivopoložnostei.** Medžiaga, laikoma amžina. Medžiagos auto-cinesis priešginybių įtempimu ir yra ta garsioji **„dialektika".** Tokiu būdu, be Dievo, be protingos, galingos ir amžinos Esybės gauna marksizmas amžinai judančią medžiagą. Šitokį materializmą marksistai vadina **dialektiniu** arba **istoriniu** materializmu. Jeigu jau turi amžiną pasaulį, kuris juda, tai, rodos, daugiau nieko ir nebereikia, bet iš tikrųjų marksizmas prideda dar du dėsniu, kuriuodu yra kaip priedu, kaip paaiškinimai pirmojo, kuris yra pats svarbiausias.

(Bus daugiau)

Lietuviai visame pasauly

ELTOS ŽINIOS

*VLIKo pirmininkas M. Krupavičius išvyko atostogų sveikatai pataisyti.

* Žurnalistas Vytautas Alseika, Vykd. Tarybos kviečiamas pareigoms Informacijos Tarnyboje, rugsėjo 8 d. išplauké iš New Yorko į Europą ir apsistos Vokietijoje.

* Baltijos valstybių studentai buvo suvažiavę Bad Godesberge, Vokietijoje, š. m. rugpiūčio 12 — 14 dienomis. Suvažiavimas buvo sušauktas Baltijos Instituto iniciatyva ir jame dalyvavo virš pusšimčio lietuvių, latvių ir estų studentų. Suvažiavimas vyko Annaberg pilyje, kur yra studentų ir amatų mokyklos mokinių bendrabutis, kun. Urdzés vadovaujamas. Pažymétina, kad ta pilis yra krikščioniškos baltų draugijos nuosavybé ir gali daug pasitarnauti mūsų jaunimui mokslus einant. Suvažiavime dalyvavo taip pat ir Dr. P. Karvelis, atstovavęs VLIKui ir Vykd. Tarybai, o iš mokslinio personalo dalyvavo lietuvių profesoriai Maceina, Ivinskis ir Šalkauskis. Suvažiavimas buvo pašvęstas Baltijos valstybių bendradarbiavimo ir apsijungimo problemoms svarstyti, ypač Europos apsijungimo akivaizdoje. Buvo siekiama supažindinti Baltijos valstybių akademinį jaunimą su visais Baltijos kraštų vienybės klausimais, išsitariant aktualiais reikalais visiems dalyvavusiems Baltijos veiksnių atstovams. Be to, suvažiavimo programoje buvo meniné dalis ir paskaitos apie baltų tautų dainas. Referatą apie lietuvių dainas skaité prof. A. Maceina. Suvažiavimas baltų kraštų studentams davé progos arčiau susipažinti ir užmegsti tarpusavius santykius. Baltijos vienybés idéja rado visuotinį pritarimą ir gyvą susidomėjimą.

* Š. m. rugpiūčio 18 d. Strasburge Europos Taryboje lankési URT valdytojas Dr. P. Karvelis ir LLK pirm. Sidzikauskas. Jie buvo priimti einančio generalinio sekr. pareigas p. Sforcos ir kalbėjosi su komisijos sekretoriumi kraštams, kurie neatstovaujami Europos Taryboje. Be kitų reikalų, buvo taip pat aptartas Ministerių Tarybos kreditų tremtinių kultūriniams reikalams atmetimas. Buvo gauta patikinimų, kad šis reikalas bus dar kartą įneštas svarstyti į Ministerių Tarybą, turint vilties, kad šį kartą jis bus išspręstas egzilams palankiai.

* Vykd. Tarybos Lietuvybés Išlaikymo Tarnybai pavyko gauti didesnį kiekį lietuviškos literatūros: vadovėlių, beletristikos ir vaikų literatūros. Literatūra numatyta pirmoje eilėje paskirstyti mokyklų ir bendruomenių bibliotekoms. Šiomis knygomis, ypač vaikų literatūra, be Vokietijos ir Europos kraštų, bus stengiamasi aprūpinti taip pat P. Amerikoje ir Australijoje esančias lietuvių bibliotekas.

* Lietuvybei Išlaikyti Tarnyba susitaré su "Tremties" leidykla išleisti pedagogo V. Čižiūno "Tautinį aukléjimą šeimoje". Veikalas turi tikslą padéti tévams išaukléti svetimoje įtakoje beaugantį jaunimą lietuviškos dvasios. Knyga yra seniai laukiama, ir tikimasi, kad ji gali papildyti tą spragą, kuri šiuo metu jaučiama tautiniame aukléjime. Pedagogai šią knygą įsigyti rekomenduoja kiekvienai lietuvių šeimai.

AUSTRALIJA

* Didelé dalis Australijoje gyvenančių lietuvių yra užsiregistravę kvotai į JAV. Norint išvažiuoti pagal eilę, reikia laukti apie 6 — 7 metus. Keleta lietuvių šeimų ir atskirų asmenų yra išvykę be eilės į JAV ir Kanadą. Ateinančiais metais pagal kvotą iš Melburno išvyksta prof. P. V. Raulinaitis su šeima.

* Karaliaus Mindaugo Institutas Melbourne liepos 26 d. suruošé viešą paskaitą tema "Senoji lietuvių tikyba". Prelegentas buvo kun. P. Vaseris. Į paskaitą atsilankė gausus būrys klausytojų. Institutui vadovauja prof. P. V. Raulinaitis.

* C. Petrikas, žymus visuomenininkas ir laikraštininkas, liepos 29 d. netikėtai miré Adelaidėje. Jis buvo aktyvus Australijos lietuvių visuomenės gyvenime ir dirbo vietos valdyboje. Yra parašęs eilę straipsnių ir išvertęs iš įvairių kalbų. Kaikurie jo vertimai buvo išleisti atskiromis knygelėmis. Velionis paliko suaugusią šeimą. Mirties priežastis — širdies liga. Jis miré staiga, besikalbėdamas su jį aplankiusiais svečiais.

* Australų informaciniai šaltiniai praneša, kad nuo 1948 ligi 1952 m. į Australiją iš Baltijos kraštų atvyko šitiek asmenų: iš Lietuvos — 8.705: iš Latvijos — 18.367; iš Estijos — 5.221. Tie skaičiai rodo tik atvykusių kilimo vietas, bet ne asmenų tautybę.

* Lieos 25 d. P. Sirgedos bute buvo susirinkęs būrys lietuvių ir įsteigé Lietuvių Plunksnos Klubą. Klubo nariai susitiks reguliariai kartą per mėnesį ir pasitars lietuviškos spaudos bei knygoes reikalais.

* Mount Gambier miestelyje yra gerai įsikūrusi lietuvių kolonija, kurią sudaro apie 50 žmonių. Iš 12 šeimų 10 jau turi arba baigia statyti nuosavus namus. Mieste veikia didelé lietuvių lentpiūvé, baldų dirbtuvé, valgykla. Vienas lietuvis nusipirko didelį gyvulių ūkį. Trys lietuviai yra miško eksploatacijos kontraktoriai. Miškuose ir prie akmenų uždirbama iki 20 svarų į savaitę. J. Jonušaitienė čia suorganizavo šokėjų grupę, kuri net miesto burmistro (intendente) kviečiama parengimams. Tos apylinkės australai labai gerbia lietuvius ir mėgsta lietuviškas dainas. Cambier kapinėse palaidotas vienintelis lietuvis, Vincas Jakimavičius, žuvęs motociklo katastrofoje. Ant jo kapo stovi paminklas su įrašu: "Jei grįši, lietuvi, pasakyk Tėvynei, kad aš ją myléjau".

* P. Koréjos prezid. Singman Rhee atsiunté per dail. J. Bistricką Sidney'o lietuvių grupei atsakymą į jų pasiųstąjį sveikinimą. Savo laiške prezidentas pažymi, kad P. Koréja émési visų reikalingų žygių apsisaugoti nuo tragiškų klaidų ir Müncheno bei Jaltos praktikos. Prezidentas džiaugiasi lietuvių laišku ir pažymi, kad jį stiprina parama tų žmonių, kurie tikrai myli laisvę ir yra pabėgę nuo raudonųjų bandų, pavergusių jų tėvynę.

AUSTRIJA

* Innsbrucko mieste rugpiūčio 19 d. miré Lietuvos universiteto prof. Dr. Kazimieras Buinevičius. Velionį, nuėjus į įvieną įstaigą šalpos reikalais, ištiko širdies smūgis. Palaidotas rugpiūčio 21 d. Innsbrucko Westfriedhof kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo Innsbrucko lietuviai, mons. Razminas, Service Sociale atstovas Marinescu ir Innsbrucko klinikų direktoriaus atstovas Dr. F. Leibetseder su žmona. Prof. K. Buinevičius bendradarbiavo su Innsbrucko universiteto profesūra ir yra išleidęs ten savo kai kuriuos veikalus. Atsisveikinimo kalbas pasaké mons. Razminas ir Dr. Leibetseder Innsbrucko universiteto vardu. Velionis paliko žmoną Viktoriją. Buvo gimęs 1872 m.

JAV

BELGIJA

*Louvaino Kat. Universitete šiemet studijavo keturi lietuviai studentai: inž. P. Povilaitis, J. Navickas, K. J. Dėdinas. Ilgą laiką sanatorijoje gydęsis stud. Kazimieras Petraitis rudenį studijuos socialinius ir politinius mokslus.

* Emigracija Kanadon vis dar tebeeina. Tai yra viena šalis, kur lietuviai lengviausiai iš Belgijos gali išvažiuoti. Rudens ir žiemos mėnesiais emigracija Kanadon laikinai sustabdoma. Tikimasi, kad ateinančių metų pradžioje iš Belgijos iškeliaus nemažai lietuvių, jei bus tos pačios sąlygos. "Caritas Catolica" paskolos ar dovanos būdu padengia kelionės išlaidas.

ITALIJA

* Vatikano radija visomis kalbomis paskelbė iš KNA (Vokiečių Kat. žinių Agentūros) biuletenio paimtą žinią apie Hamburge įvykusią Pabaltijo politikų spaudos konferenciją: "Buvęs Lietuvos Finansų Ministeris Dr. Karvelis, — rašo KNA biuletenis, — tarp kitko, pareiškė, kad Maskvos naudojamos brutalios priemonės atskirti liaudį nuo Bažnyčios Lietuvoje nepasiekė savo tikslo. Bandymas įsteigti vadinamą "liaudies bažnyčią" nepavyko. Lietuvių tautos religingumas šiandien yra stipresnis, negu kada nors. Pabaltijo tautų atstovai pasiunté Jungtinėms Tautoms memorandumą, reikalaudami, kad derybų su Maskva atveju būtų atstatyta Pabaltijo valstybių nepriklausomybė ir griežtai pasisakydami prieš oportunistinę su Maskva suartėjimo politiką, parduodant pavergtųjų tautų laisvę".

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* Sesuo M. Adorata, pirmoji Aušros Vartų mokyklos Argentinoje direktoré, rugpiūčio 15 d. atšventė 25 metų vienuoliško gyvenimo sukaktį. Jubiliatė yra daug nusipelniusi organizuodama ir tvarkydama Aušros Vartų parapijos mokyklą.

* Clavelando kultūrininkai prašo lietuvių Bendruomenę perimti lituanistinio švietimo reikalus. Be to, atkreipiamas dėmesys, kad slaviškos ir kitokios sudarkytos pavardės būtų atitaisomos.

* Kiprui Bieliniui rugsėjo 26 d. sueina 70 metų amžiaus. Jis yra vienas iš Nepriklausomybės kovų dalyvių ir garsiojo knygnešio Bielinio sūnus. Šiuo metu ruošia savo atsiminimus.

* Kompozitorius Vl. Jakubėnas sukūrė naują simfoniją, kuri šiuo metu yra instrumentuojama.

* Lietuviai demokratai Amerikoje planuoja surengti didelį sąskrydį Washingtone, kur dalyvautų ir žymių amerikiečių politikų, kaip kongresmanų ir kt.

* W. Laupkaitis, buvęs SLA pirmininkas, respublikonų partijos siūlomas kandidatu į Baltimorės miesto burmistrus.

* Rugpiūčio 16 d. Washingtone miré Latvijos pasiuntinys min. Julijus Feldmanis. Jis buvo paskirtas Latvijos vadovavimo veiksnių jau po rusų okupacijos, kai Washingtone miré buvs pasiuntinys Dr. Bilmanis. Velionis buvo didelis lietuvių draugas.

* Lietuvių Bibliografinės Tarnybos vedėjui A. Ružancovui rugpiūčio 12 d. suėjo 60 metų. Šis senas ir pasižymėjęs bibliotekininkas ir toliau sėkmingai vadovauja bibliografinei tarnybai, teikdamas bibliografinių informacijų tiek saviesiems, tiek svetimiesiems.

ŠVEICARIJA

* Pirmasis tarptautinis religinio teatro kongresas įvyko Briga mieste rugpiūčio 12 — 17 dienomis. Kasdien po keturias valandas buvo studijuojamos įvairios religinio teatro problemos, vakarais rengiami vaidinimų pavyzdžiai. Ta proga Lozanos "Pilies Teatre" rugpiūčio 15 d. buvo statoma plačiai žinoma lietuvio rašytojo O. Milašiaus drama "Miguel de Mañara". O. Milašius yra laikomas vienu žymiausių mūsų laikų religinės literatūros rašytoju.

* Alg. Narakas, Šveicarijoje gyvenąs lietuvis, mūsų kariuomenės pik. Narako sūnus, paskirtas Šveicarų "Tribune de Lausanne" laikraščio vienu iš redaktorių. Dirba užsienio skyriuje.

Lietuvių Tautos Šventės ir Mindaugo Vainikavimo

MINĖJIMAS

įvyks rugsėjo 27 d. su iškilmingomis šv. Mišiomis Aušros Vartų bažnyčioje ir įvairia programa Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Kviečiami visi lietuviai patriotai.

KAIP ŽMONĖS GYVENA MASKVOJE?

(Atkelta iš 2 psl.).

tarnautojas. "Naktį sugedo autobusas, kuriuo turėjau parvykti namo, ir buvau priverstas kelionę baigti pėsčias. Eidamas pro milicininkus, juos suskaičiavau. Tik per penkias gatves jų radau 58, o pasislėpę tamsiose durų įdubose, tylūs ir įsitempę kiekvieną praeivį dar apžiūrinėjo apie 20 slaptosios policijos agentų".

Kai žmogus sekamas kartą ar du, tai atrodo tik juokas. Bet kai sekamas visą laiką, dieną ir naktį, kai sekamas kiekvienas jo žingsnis, tai įgrįsta taip, kad "žmogus iš kito pasaulio", iš Vakarų, daugiau nebegali pakęsti ir nieko daugiau netrokšta, kaip grįžti į laisvę. Ir F. W. Rounds, išvykdamas laivu į savo tėvynę, aprašo paskutinius savo įspūdžius. "Laive buvo 30 keleivių. Aš buvau vienintelis amerikietis. Kai mes suėjome į multinę, rusai, net septyni tarp jų buvę vaikai, buvo tylūs, apsiniaukę. Atrodė, lyg jie vyktų į tremtį. Jie gal įsivaizdavo, kad Vakaruose juos išniekins ir sudraskys, ir dėlto jie bijojo. Kalbėjo visi tyliai.

Išvažiuojant nebuvo jokio jaudinimosi. Joks giminė ar draugas neatėjo jų atsisveikinti. Nebuvo nei gėlių mastagavimo, nei šampano pokšėjimo. Kai laivas sujudėjo, paskutinį kartą pažvelgiau į rusus Rusijos žemėje. Trys pasienio sargybiniai, apsimovę aštriai žaliomis kepurėmis, apsirengę tamsiai žaliais švarkais, misinginėmis sagomis, mėlynomis kelnėmis ir juodais auliniais batais, žiūrėjo į mus. Jų užpakalyje prie aukšto mūro paėdės stovėjo jūrininkas su šautuvu rankose. Šautuvai ir atsiskyrimas nuo visko, — štai buvo mano paskutinis įspūdis, kurį man paliko Rusija".

Ir tokioje siaubo ir teroro padėtyje kenčia milijonai. A. D.

* Feliksas Sereika, lietuvis kunigas, miręs prieš 40 metų Radviliškyje (1913 m. birželio 14 d.) nemažai nusipelnė liaudies švietimui, 1896 metais išleisdamas "Lietuvišką pradžiamokslį", o 1899 m. — iš K. Jauniaus perdirbtą kalbamokslį.

* Pastarosiomis dienomis iš pareigų atsisaké ir paprašė politinio pabėgėlio teisių Lenkijos konsulas M. Karykun, su šeima gyvenęs Winnepege, Kanadoje. Prieš jį toj pačioj vietoj buvęs konsulas Z. Zieminski taip pat negrįžo į Lenkiją.

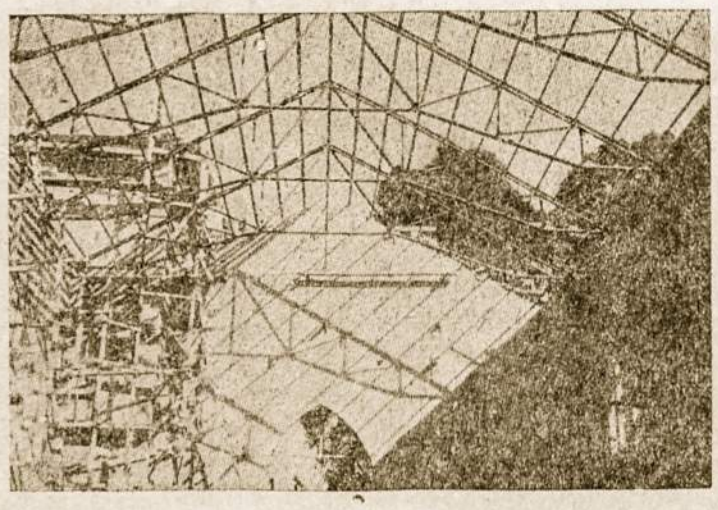

Šv. Kazimiero bažnyčia jau baigiama statyti ir pradedamas dengti stogas

STUDENTAI UŽSIENIŲ UNIVERSITETUOSE

Tarptautiné organizacija UNESCO, patikrinusi 1951-52 mokslo metais 75 kraštuose, paskelbé, kad Europoj ir Š. Amerikoj aukštosiose mokyklose ir universitetuose studijuoja po lygų skaičių užsenio studentų. Abu iš šių kontinentų turėjo 38% užsieniečių iš bendro 85.000 studentų skaičiaus. Jungtinėse Amerikos valstybėse studijuoja 30.332 užsieniečiai studentai. Po to eina Prancūzija su 8946 ir Anglija su 5856 studentais užsieniečiais. Kiti kraštai, daugiausiai užsienio studentų turį, yra Egiptas — 4333, Vatikanas — 3473, Meksika — 3068, Vak. Vokietija — 2944, Japonija — 2747, Argentina - 2017, Italija — 1445, Urugvajus — 1192, Ispanija — 1160 ir Belgija — 1052. Bulgarija, Čekoslovakija, Vengrija, Lenkija, Sov. Rusija ir Kinija nedavė atsakymo.

* Amerikos geofizikų Sąjunga trejiems metams savo pirmininku išsirinko St. Louis universiteto Technologijos Instituto dekaną jėzuitą J. B. Macelwanę.

SPAUDA

ILIUSTRUOTAS LEIDINYS APIE LIETUVĄ

LITUANIA A TRAVES DE LOS SIGLOS. Išleido Urugvajaus Lietuviai Vyčiai. Spausdino "Laiko" spaustuvė. Knygelė iliustruota spalvotais vaizdais iš Lietuvos ir keliomis meno reprodukcijomis. Parašai įdėti ispanų kalba. Pradžioje duodamas Lietuvos himnas lietuviškai ir laisvame ispaniškame vertime. Knygelės tikslas ispaniškai kalbančiam pasauliui vaizdingomis priemonėmis parodyti didingą mūsų tautos istoriją ir Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo vaizdus. Kelios fotografijos yra ir iš Urugvajaus lietuvių gyvenimo. Knyga išleista ant gero popieriaus, vaizdai parinkti gerai. Šia knyga Urugvajaus Lietuviai Vyčiai ir redaktorius kun. J. Giedrys S. J. pasitarnavo mūsų laisvės kovoms. Ji bus tinkama dovana lietuviškai nemokantiems ir Lietuvos nepažįstantiems svetimtaučiams.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. KNYGŲ LENTYNA, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto leidžiamas Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis Nr. 3—4 (58 — 59), Kovas - Balandis, 1953 m. Red. A. Ružancovas. Adr.: 602 Harvey St., Danville, Ill.

2. LUX CHRISTI, Biuletenis Kunigams, Nr. 3(10), Liepa - Rugsėjis, 1953 m. Be kitako, šiame numeryje vysk. V. Brizgio straipsnin paminima arkiv. Metropolito J. Skvirecko 80 metų amžiaus sukaktis. Leidžia ALRK Kunigų Vienybė. Vyr. red. kun. St. Yla.

3. SANTARVĖ, Rezistencinis Visuomeninių ir Kultūros Reikalų Žurnalas, Nr. 4(9), Birželis - Liepa - Rugpiūtis, 1953 m. Vyr. red. F. Neveravičius. Leidžiamas Anglijoje.

4. PELĖDA, Juokdarybos Susivienijimo Ménesinis Organas, Nr. 6—7, Birželis - Liepa, 1953 m.

JUOKAI

DANTĖS ATSAKYMAS

Dante Alighieri, didelis italų poetas, parašęs „Dieviškąją Komediją", mokėjo labai greitai atsakyti. Vieną dieną, gal buvo labai susimąstęs, o gal norėdamas savo draugus paerzinti, mišių metu neatsiklaupė. Jo pavyduoliai priešai, kurių jis turėjo gana daug, tuoj nubėgo pas vyskupą ir jį paskundė, kaip heretiką, kuris bažnyčioje neturi reikiamos pagarbos.

Vyskupas pasišauké Dantę ir paklausė, ką jis daré tuo metu, kai buvo pakyléjimas.

— Ištikrųjų, — atsaké Dante, — aš savo mintyse buvau taip su Dievu, kad neprisimenu, kokius judesius daré mano kūnas. Bet tie žmonės, kurie savo mintis ir akis labiau į mane kaip į Dievą buvo nukreipę, galėtų jums tai pasakyti. Jeigu jie būtų apie Dievą galvoję, tai būtų nematę, ką aš dariau.

Vyskupui toks atsakymas patiko ir jis pagyré Dantę, kaip išmintingą vyrą.

KĄ ŽINO IR KO NEŽINO

Vienas kilmingas užsienietis lankési puikioje Pranciškaus I bibliotekoje, Vienoje. Bibliotekos prižiūrėtojas svečią priémė labai mandagiai, bet svečias buvo nustebintas, kai šis jam į daugelį klausimų atsakydavo: "Nežinau, nežinau..." Nekantrus kilmingasis svečias prikišo bibliotekos prižiūrėtojui:

— Juk karalius tau moka algą, kad tu žinotum...

— Taip, pone, karalius man moka už tai, ką aš žinau. Jei jis turėtų mokėti už tai, ko aš nežinau, tai jam neužtektų visų turtų...

— Sutinku už jūsų leisti savo dukterį, bet įspėju, kad ji labai išlaidi. Ar galėsite patenkinti jos visus reikalavimus?

— Tai priklausys nuo to, kiek gausiu pasogos.

Montevideo lietuviai

URUGVAJAUS MOTERYS

Montevideo moterų tarpe yra dvi pakraipos. Vienos eina su komunistais, kitos pasiliko ištikimos savo tautai ir savo tikėjimui. Dirbančios komunistams — rusų imperialistiniams tikslams — yra veiklios ir daug padeda savo partijai. Gaila ir liūdna darosi, matant, kad jos aukojasi savo tautos ir darbo klasės žudikams. Ne vienos iš jų tėvas, motina, brolis, sesuo ar kiti artimieji giminės yra ištremti į Rusijos gilumą ar apšaukti buožėmis gyvena skurdų gyvenimą Lietuvoje.

Kitos moterys, kurios myli savo kraštą ir brangina savo tėvų tikėjimą, neseniai įkūrė Urugvajaus Lietuvių Katalikių Moterų Draugiją, labai gražiai veikiančią. Tos draugijos valdybon išrinktos: pirmininke p. A. Gabaliauskienė, sekretore p. Štabinskienė ir iždininke p. Zupkienė. Per trumpą savo gyvenimo laiką Kat. Mot. Dr-ja jau spėjo keletą kartų gražiai pasirodyti. Ypač šauniai praėjo Onų balius. Kolonijos Onos padengė beveik dviejų mėnesių radijo išlaidas, suprašė labai daug svečių, kad Kultūros Dr-jos patalpose vietos pritrūko. Baliaus metu Onos sėdėjo pirmoje vietoje, atžymėtos gražiomis gėlėmis. Daug naujų šeimininkių sumaniai ir skoningai paruošė pietus ir maloniai aptarnavo svečius.

Pietų metu pirmą kartą visi svečiai kartu dainavo lietuviškas dainas. Kiekvienas svečias turėjo prieš save dainų tekstą. Truputį primirštos dainos gražiai skambėjo svetimoje žemėje, primindamos tolimą Tėvynę. Po pietų svečiai maloniai leido laiką, šokdami ir dainuodami iki vėlaus vakaro. Net nenorom skirstėsi namo.

Nuostabu buvo matyti kai kurias moteris, kurios, dirbusios ištisą savaitę fabrike, aukojo savo poilsį, kad tik susirinkę Onų baliaus svečiai būtų patenkinti ir jaukiai praleistų laiką.

Per pietus Moterų Dr-ja kolonijos kapelionams jų vardinių proga įteikė žadėtąją dovaną — čemodanėlį su visais reikmenimis, lankant ligonius su Švenčiausiuoju. Tai buvo tikrai graži dovana. Jos pasiryžo dirbti, aukotis ir melstis, kad neliktų Urugvajuje nė vieno lietuvio, kuris mirtų nesusitaikęs su Dievu.

Šis balius atnešė Mot. Draugijai gražaus pelno. Ta proga jos įsigijo 240 gražių vermuto stiklų, o likusiais pinigais padengs įsigytosios véliavos išlaidas. U. L. K. Moterų Dr-jos véliavą gražiai išsiuvinėjo ponia Adelė Griga. Véliava pirmą kartą Montevideo gatvėse pasirodė Dievo Kūno procesijoje. Ją pašventino lietuvių jėzuitų vyresnysis T. Krištanavičius.

GERADARĖ

Berta Losanskienė padovanojo lietuvių parapijai Montevideo mieste labai gražią véliavą, kuri yra virš 100 ur. pesų vertės. Vienoj véliavos pusėj yra gražus Kristaus Karaliaus paveikslas, kitoj — monstrancija.

T. VENCKUS S. J.

Jau yra keli mėnesiai, kai iš JAV-bių į Montevideo atvyko Dr. T. Venckus S. J. Jis dėsto biologiją Jėzuitų Kolegijos aukštesnėse klasėse. Be to, daug dirba su universiteto studentais. Jo pamokslų ir radijo kalbų su malonumu klausosi ir lietuviai. Dažnai jam tenka ir ispanų kalba kalbėti, skaitant paskaitas ir sakant pamokslus.

JAUNAS DIPLOMUOTAS TECHNIKAS

Vyt. Dorelis išlaikė labai gerai audimo techniko egzaminus ir gavo diplomą. Jo dabartinė svajonė yra įsigyti pora audimo staklių ir pradėti darbą savistoviai. Urugvajiečių pagelbininkų jam netrūksta, bet šis jaunas lietuvis nori susirasti kokį nors tautietį, kuris prisidėtų, paremdamas pinigais jo pirmąjį savistovų žingsnį. Dėl savo puikaus būdo ir dėl specialybės gero žinojimo fabriko vadovybės yra labai gerai vertinamas.

Be nuolatinio darbo fabrike, Vyt. Dorelis darbuojasi U. L. Kultūros Draugijoje, vadovaudamas jaunųjų sportininkų grupei. Jo suorganizuotas bažnytinis vyrų choras spėjo pagarsėti jau net ir vietinių tarpe. Poilsio valandas jis praleidžia jaukiame neseniai sukurtame šeimos židinyje, dalindamasis su savo žmona (lietuvė) dienos pergyvenimais ir žaisdamas su Luisitu ir Teresytė, kuri neseniai atšventė savo gyvenimo rūpesčių vienų metų sukaktį. Tiesą sakant, ji ta švente taip labai ir nesidomėjo, turėjo didesnį užsiėmimą, tikrindama krikšto motinos padovanotus saldainius.

DU BROLIAI

Rugpiūčio 9 d. Kultūros Dr-ja suruošė išleistuves agronomui Vaclovui Stanevičiui ir jo šeimai. Du metus jie gyveno Draugijos patalpose ir daug prisidėjo prie lietuvių kultūrinės veiklos Urugvajuje.

Pranas Stanevičius, ilgametis Urugvajaus gyventojas ir vienas iš geriausiai gyvenančių lietuvių Urugvajuje, padovanojo savo broliui gražius namus ir įtaisė jam valgomųjų dalykų krautuvę. Tai labai gražus broliškos meilės pavyzdys šiais laikais, kada pavydas ir savimeilė dažnai randa vietos ir brolių tarpe.

Agron. Vaclovo Stanevičiaus šeima dabar dar daugiau prisidės prie lietuviško darbo. Tikimės, kad ponia Stanevičienė galės netolimoje ateityje pilnau pavartoti savo nuostabų pedagoginį talentą tėvynės labui, o p. Nijolė be jokių rūpesčių galės baigti savo studijas universitete.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju Tėvams Marijonams už lietuvišką vaišingumą per tą 3-jų savaičių mano buvimą Buenos Airese. Dėkoju ponui Ožinskui, ponui Gilvydžiui ir "Laiko" Administracijai už klišių paskolinimą, o T. Braziui, ponui Gliosui, ponui Baltrušaičiui ir kitiems už pagalbą ir patarimus, spausdinant mažą leidinėlį apie Lietuvą.

J. Giedrys S. J.

TEMPERLEY

MOKOSI TOLIAU

Juanita Galinaitytė, mūsų kolonijos scenos mėgėja ir gabi deklamatorė, baigusi savo darbą raštinėje, dar ir toliau mokosi. Ji lanko bendrojo lavinimosi vakarinius kursus Lomas de Zamora mieste. Tai gražūs ir kilnūs lietuvaitės užsimojimai. Linkime daug laimės moksle. — Koresp.

TEMPERLIŠKIŲ LIETUVIŲ TRIBUNOLAS

Šiomis dienomis įvyko nepaprastas Temperley lietuvių tribunolo posėdis, kuriame buvo nuodugniai apsvarstyti žiaurūs ir antihumaniški lietuvių persekiojimai mūsų tėvynėje Lietuvoje ir lietuvių klaidinimas klastinga propaganda užsienyje. Lietuvių tribunolas vienbalsiai nutarė pasmerkti rusą-budelį ir stengtis atmerkti akis tiems lietuviams, kurie dar tų žiaurumų nemato. — Koresp.

GARSĖJA „AUŠROS" CHORAS

„Aušros" choras jau tiek pasidaré žinomas, kad gauna kvietimų ir iš vietinių klebonų jų bažnyčiose pagiedoti lietuviškų giesmių. Choro vedėjas p. Ig. Valantinavičius dar nėra davęs galutinio atsakymo, bet teko patirti, kad greitu laiku žada pasirodyti Temperley parapijos bažnyčioje ir ten paskelbti Dievui ir Argentinai senas ir garbingas lietuvių giesmes. — Koresp.

STATOSI KEPYKLĄ

Mūsų tautietis p. Mykolas Morkūnas Villa La Paz, Temperley, statosi didelę ir modernišką duonos kepyklą. Kepykla pradės veikti apie šių metų pabaigą. Ji yra labai patogioje vietoje, prie didelio kelio, jungiančio Temperley su Quilmes ir Eva Perón miestais. Kepykla draugė su gyvenamu namu kainuos apie ketvirtį milijono ir joje dirbs apie tuzinas darbininkų. Linkime daug laimės šioje pramonėje. — Koresp.

BERISSO

AKTYVIAI RENGIASI

Berisso „Mindaugo" Dr-jos mišrus choras, vadovaujamas kompozitoriaus V. Rymavičiaus, rengiasi į plokšteles įdainuoti lietuviškų liaudies dainų. Dabar eina didelis pasiruošimas tam darbui.

PABUDINO SNAUDALIUS

Berisso lietuviškas jaunimas įteikė „Mindaugo" Dr-jos pirmininkui p. M. Tamoliūnui raštą su skaitlingais parašais, prašydamas, kad leistų įsteigti ir remtų tautinių šokių grupę. Jaunimas pasižada tam aukoti savo laiką ir savo lėšomis įsitaisyti reikalingus tautinius drabužius.

* Aldona Juškaitė turėjo sunkią operaciją. Dabar jau iš ligoninės sugrįžo ir sveiksta namuose.

* S. Stankūnas rugpiūčio pradžioje iš Anglijos atvyko į Argentiną ir apsigyveno pas seniau čia atvykusią savo žmoną.

MŪSU MIRUSIEJI

MIRĖ MARCELĖ LAURYNAITIENĖ

Rugpiūčio 29 d. Salaberry ligoninėje, Bs. Aires, miré mūsų tautietė Marcelė Biekšaitė Laurynaitienė, 61 metų amžiaus. Velioné buvo gimusi Biekšių km., Valkininkų vals., Vilniaus krašte. Argentinon atvyko 1928 m. Dirbo įvairiuose darbuose. 1941 m. ištekėjo už Juozo Laurynaičio. Gyveno Withe 137, Bs. Aires, kur jos vyras dirba viename fabrike. Jos vyras yra kilęs iš Naravo km., Prienų vals., Marijampolės apskrities. Abu iš savo santaupų buvo pasistatę gražų namą Villa Lugano rajone. A. a. M. Laurynaitienė rugpiūčio 31 d. buvo palaidota San Justo kapinėse.

Velioné buvo gera lietuvė patrioté ir visuomet sielojosi Lietuvos reikalais. Jos laidotuvėse todėl dalyvavo nemažas būrys lietuvių, išreikšdami mirusiajai savo paskutinę pagarbą ir atsisveikinimą.

PAJIEŠKOJIMAI

PAIEŠKOMI ASMENYS:

Bolskis Vincas, sūn. Karolio, kil. iš Nirplių kaimo, Kelmės vals. ir Leščinauskas Ambrazas, kil. iš Šakių apskr.

Patys paieškomieji arba apie juos žiną asmenys yra prašomi suteikti žinias apie paminėtuosius Lietuvos Pasiuntinybei, c. Juan Maria Pérez 2820 (Pocitos), tel. 41-5591, Montevideo mieste.

Pasiuntinybė.

1953 m. VIII. 19 d.

Savo pusseserės Marijos Šeškauskaitės-Mulienės, kilusios iš Rokiškio, pajieško Ona Mackevičiūtė, gyv. Mejico 1171, Avellaneda, Argentina. Kas žino apie pajieškomąją, maloniai prašoma pranešti aukščiau nurodytu adresu.

Konstantino Strakšio, kilusio iš Grigaliūnų km., Švenčionių vals., gyv. paskiausiai Clavelande, USA, pajieško Pranas Rimšelis, Julio Acosta 3367, 4 de Junio, Argentina.

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam sméliui.
ISLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20 - 9790

CASA "MITRE"
Laidotuvių aptarnavimas
Automobiliai vestuvėms
Ved. Stasys Albertas Timinskas
7 de Mayo 1901, 4 de Junio
(Prieš Poliklinika "EVITA")

PARDUODAMAS SKLYPAS
1100 kv. metrų lietuvių apgyventoje vietovėje prie Calamuchita ežero, Kordobos prov.
Kreiptis į ANTANĄ JANCĮ, c. Billinghurst 1647, Buenos Aires, T. E. 83 - 1440

* MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

FOTOGRAFUOJU
organizaciju, šeimu ir pavieniu asmenu šventes bei kitus ivyklus
Kreiptis laišku ar asmeniškai:
L. KANČAUSKAS,
Paso de Burgos 1783-Avellaneda

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* MINKŠTU KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu švenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

„LIETUVIŲ DIENOS"

Vienintelis pasaulio lietuvių iliustruotas žurnalas.

„LIETUVIŲ DIENŲ" kiekviename numery telpa virš 40 didelių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

„LIETUVIŲ DIENOS" duoda įdomių straipsnių, beletristikos, poezijos, įvairios kitos informacijos.

„LIETUVIŲ DIENŲ" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Prašykite, kad Jums „LD" užsakytų Jūsų giminės bei pažįstamieji J.A.V-se. Metinė prenumerata 4 dol.. Administracijos adresas: „Lietuvių Dienos" 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. USA.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informaciju kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* „ŽEMAITIJA". Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* KAZIMIERAS STANKŪNAS vasaros mėnesiams įšnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba. Dėl sąlygu kreiptis laišku į savininką arba teirautis „LAIKO" red.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, ivairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 - Avellaneda

LIETUVIAI GALI ĮSIGYTI ODOS IŠDIRBINIŲ SU TAUTINIAIS ŽENKLAIS

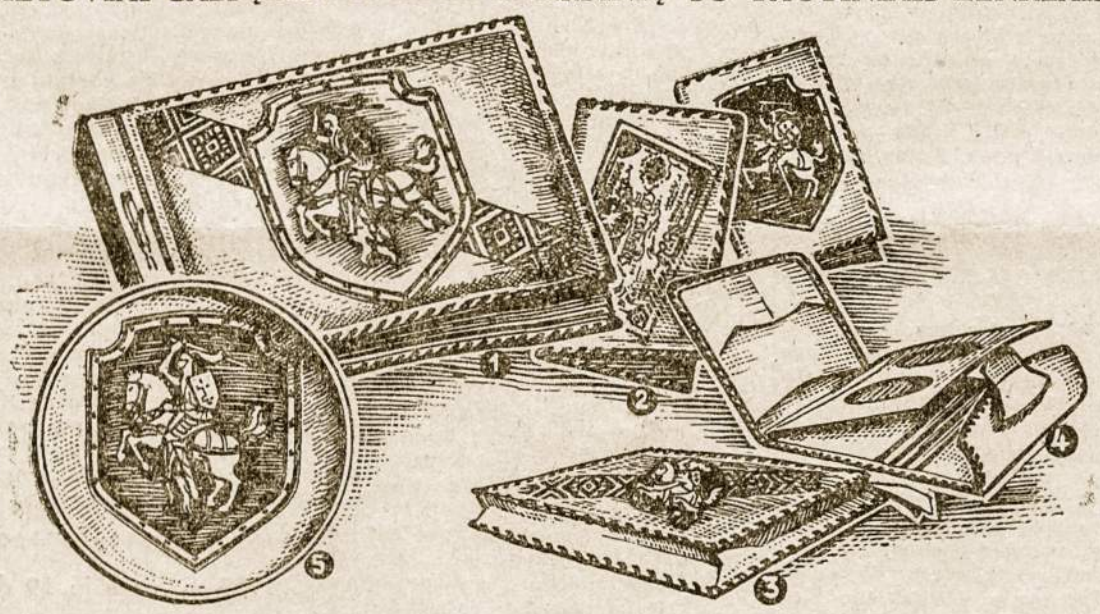

Prieinamomis kainomis daromi albumai, piniginės, dekoratyvinės lėkštės. Gaunama pas: A. SAMAUSKĄ, Bouchard 285, Gerli, J. STASIULEVIČIŲ, c. 11 y 16, Villa Sastre, Temperley, "LAIKO" Administracijoje, "MINDAUGO" Dr-joje, Napoles 4260, Berisso.

RUTAS S. R. L.
TARPTAUTINIŲ KELIONIŲ IR TURIZMO ORGANIZACIJA
parūpina lėktuvų ir laivų bilietus papigintomis kainomis.
Florida 1001, PLAZA HOTEL, Buenos Aires,
T. E. 31 - 5269; 32 - 9838.

TOLI PRAMATYTA

Naujokų ėmimo komisijos karininkas stebi jaunuolį ir jam sako: "Gerai, manau, kad tiksi į kavaleriją". — "Ne, pone!" Karininkas kraipo galvą ir pagaliau klausia: "Vadinasi, esi nusistatęs prieš tą garbingąją kariuomenės dalį". — "Nusistatęs tai ne, bet galvoju, jei fronte priseitų bėgti, tai jau savaime suprantama, nenoréčiau turėti jokių pašalinių daiktų, kurie man trukdytų kuo greičiau pasprukti".

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

11 DE SEPTIEMBRE 1953 VI METAI — Nr. 98

Buenos Aires Avellaneda

IŠ BENDRUOMENĖS VEIKLOS

Š. m. rugpiūčio mėn. 30 d. "Laiko" skaityklos patalpose įvyko Arg. Liet. Bendruomenės Avellanedos Apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Tuoj po susirinkimo atidarymo kalbėjo agr. Antanas Šantaras, trumpais, bet aiškiais žodžiais nubrėždamas pagrindinius Lietuvių Bendruomenės tikslus bei siekimus. Ypač pabrėžė pagrindinį jos tikslą: jungti visus lietuvius, kad mes bendromis jėgomis būtumėm stiprūs svetur ir galėtumėm padėti visų mūsų bendram tikslui — tėvynei.

Po to kalbėjo Mykolas Galeckas, pabrėždamas, kad Lietuvių Bendruomenė tai nėra kokia nors politiné partija ar organizacija, bet visų, kurie tik jaučiasi lietuviais esą, bendravimas. Kalbėtojas aiškiais pavyzdžiais nurodė, kad, bendromis jėgomis dirbant, nors ir mažai prisidedant, labai daug galima padėti pagalbos reikalingiems.

Pereinant prie sekančių susirinkimo dienotvarkės punktų buvo pravesti Apylinkės Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimai. Paaiškėjus rinkimų rezultatams, naują Valdybą sudaré. pirmininkas — **Jonas Gliosas**; sekretorius ir vicepirmininkas — **Henrikas Bagdonas**; iždininkas — agr. **Antanas Šantaras**; nariai: **Sofija Vaiciekauskienė** ir **Ona Deveikienė**. Į Revizijos Komisiją įėjo: **Elena Buzienė, Stasys Stanaitis** ir **Marija Kančiauskienė**. Kandidatais liko: Antanas Paršelis, Mykolas Galeckas, Juozas Ališauskas, Povilas Mačernis, Stasys Povilonis ir Valentinas Račiūnas. Be to, buvo išrinkti atstovai rinkimams į Arg. Liet. Bendruomenės Centro valdomuosius organus.

Pasibaigus rinkimams, susirinkimo dalyviai iškėlė gražių pageidavimų bei sumanymų, tuo nustatydami gaires ateities darbams.

Manoma, kad ateityje, išrinkus į valdybą visą eilę prityrusių ir veiklių visuomenininkų, ši Bendruomenės Apylinké augs, duos daug gražių progų visuomenei pasidžiaugti jos darbais ir pagaliau pasieks savo pagrindinį tikslą: sujungs visus šios Apylinkės lietuvius į vieną lietuvišką šeimą. **Bs.**

GRĮŽTA PIANISTAS ANDRIUS KUPREVIČIUS

Mūsų kolonijos žymusis pianistas Andrius Kuprevičius, kuris virš aštuonių ménesių koncertavo JAV, rugsėjo viduryje (16 d.), kaip mums praneša, grįžta atgal į Argentiną. JAV-bėse mūsų virtuozas yra radęs lietuvių tarpe labai šiltą sutikimą ir didelį draugiškumą. Tai buvo lyg mūsų kolonijos praplėtimas. Ten įvairiuose miestuose jis yra davęs virš poros dešimties koncertų, kurie buvo tiek lietuvių, tiek ir vietinės visuomenės labai palankiai vertinami. Šitos koncertinės A. Kuprevičiaus gastrolės nepaprastai daug prisidėjo prie lietuvių vardo pakėlimo Š. Amerikos kontinente ir pasitarnavo taip pat ir mūsų laisvės kovoms. Mūsų kolonija gali tik džiaugtis savo nario tokiu dideliu pasisekimu ir sugrįžtantį pasveikinti bei padėkoti už jo nuopelnus Lietuvos menui ir pačiai Lietuvai.

Dr. J. MIKELIONIS NAUJAME BUTE

Dr. J. Mikelionis, pas kurį nemažai lietuvių yra gydęsi ir dar dabar gydosi, yra pakeitęs gyvenamąją vietą. Jis apsigyveno c. Humberto I 1956, beveik Chile kampas, Avellanedoje (Šulnio-Geigo namuose, antrame aukšte). Jis, kaip jau buvo minėta, dirba Sanatorijoje "Avellaneda", c. Juan S. Paláa 325, Avellaneda, ir ten gali sudaryti lengvatų įvairioms ligoms gydytis, ypač didesnėms operacijoms atlikti. Į dr. Mikelionį galima kreiptis kasdien (be sekmadienių) tarp 12—16 val. darbovietėje (tel.: 22 - 9164), o vakarais namuose, aukščiau minėtu adresu.

J. ČIKŠTO PRADĖTO DARBO ATGARSIAI

Esame jau skaitę mūsų pramonininko, visuomenininko bei Tautos Fondo pirmininko J. čikšto atsišaukimą, kuriame jis ragina steigti pavyzdingą lietuvių klubą su sale, sporto aikštėmis, maudymosi baseinu, kad mūsų lietuviška jaunoji karta būtų tinkamai ir lietuviškai aukléjama. Tokios įstaigos pradžiai pats atsišaukimo autorius pažada 50.000 pesų. Tai labai taurus noras ir gražus prisidėjimas.

Kaip to atsišaukimo atgarsys, rugpiūčio 4 d. 21 val. Villa Lugano Lietuvių Centro patalpose įvyko steigiamasis Argentinos Lietuvių Pramonininkų ir Prekybininkų Sąjungos susirinkimas, kuriame dalyvavo J. čikštas, B. Eidukonis, A. Džiovalas, inž. J. Ramanauskas, J. Kanapinskas, K. Gasevičius, D. Namikas, L. Ryselis, L. Sruoga, B. Survila, V. Survilienė, K. Burba, J. Mičiūdas, J. Bukevičius, P. Sakalauskas, P. Vaitkevičius, P. Brazdžius, P. Vibrantas, J. Sudnius, A. Mikulčius, A. Misiūnas. Susirinkime buvo plačiai pasikeista mintimis ir išdiskutuoti organizaciniai bei tolimesnio veikimo klausimai. Visų susirinkusių buvo prieita išvada, kad lietuvių pramonininkų ir prekybininkų organizacija yra būtina. Jį savo ruožtu galės duoti pagrindą mūsų jaunimui pavyzdingo klubo įkūrimui. Toks klubas būtų tikrai naudingas, nes ten galėtų susirinkti tik lietuviškas jaunimas, kuris užmegztų glaudesnius ryšius savo tarpe, galėtų lietuviškai pasilinksminti, pasportuoti, praleisti savaitgalius. Po ilgesnio pasitarimo bei svarstymų buvo išrinktas laikinasis Organizacinis Komitetas, į kurį įėjo **J. Čikštas, K. Burba, B. Eidukonis, o Sruoga** ir **B. Survila**. Komiteto pirmasis tikslas bus suorganizuoti visus lietuvius pramonininkus į vieną bendrą sąjungą. Šį lietuvių grupė ekonomiškai yra pajėgiausia, todėl ir jos darbas turės reikštis platesnėje plotmėje, apimant įvairias lietuviškas sritis. Greitesniam suorganizavimui manoma artimoj ateity surengti vakarienę, kurios metu visi galės prie sąjungos prisidėti. Prisidėjusieji prie šio bendro darbo kartu vykdys ir didesnius užsibrėžtus lietuviškus uždavinius.

Laikinajam Komitetui tenka tik palinkėti sėkmingo darbo naujuos lietuviškuos baruose.

SUSIPAŽINIMO VAKARAS

Argentinos Liet. B-nės, Hurlingham Apylinké, kurią sudaro Palomar, Caseros ir Moron gyvenę lietuviai, tarpusavio susipažinimo ir artimesnio bendradarbiavimo tikslu, spalio 3 d. (šaštadienį) 20 val. rengia didelį KONCERTĄ - ASADĄ. Parengimas įvyks c. Pedro de Mendoza 1101; išlipti Plaza Ravenscroft, Hurlingham. Plačiau sekančiam "Laiko" nr.

UŽBAIGTAS ŠACHMATŲ TURNYRAS

Su dideliu pasisekimu, ALB Avellanedos Apylinkės suorganizuotas šachmatų turnyras, sutraukęs tokį gausų dalyvių skaičių, š. m. rugsėjo 6 d. pasibaigė. Pirmą ir antrą vietą, surinkę po vienodą taškų skaičių, pasidalino neabejotinai stipriausi mūsų kolonijos šachmatininkai, p. J. Nastopka ir p. A. Repečka. Trečią vietą, parodęs pastovų žaidimo lygį, laimėjo "Vyčių" Sąjungos šachmatininkas p. L. Vaitelis. Pirmųjų trijų vietų laimėtojams buvo skirta vertingos premijos — teoretiné šachmatų literatūra.

Galutinam lietuvių kolonijos šachmatų meisterio vardui išaiškinti p. J. Nastopka su p. A. Repečka sulošė papildomą keletos partijų mačą. Apie jo eigą painformuosim sekančiuose "Laiko" numeriuose.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujosios "Laiko" spaustuvės skoloms mokėti ir "Laikui" aukojo šie Naujieji Rėmėjai.

$ 50: J. Bakutis.

$ 40: P. Leščius.

Po $ 20: J. Ališauskas ir J. Paspirgėlis.

$ 10: V. Gurevičius.

Po $ 5: J. Rimšelienė ir O. Valickienė.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams Spaustuvės Administracija ir "Laiko" Redakcija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

AGRONOMAS A. KRAPOVICKAS IŠVYKSTA Į JAV

Dr. Antanas Krapovickas, Manfredi bandymų stoties botanikos profesorius Kordoboje, studijų pagilinimo tikslais išvyksta į JAV-bes. Jam buvo paskirta Š. Amerikos Guggenheimo stipendija, kuri įgalins jį giliau išstudijuoti gamtos mokslus didžiuosiuose JAV universitetuose. Kartu su juo stipendiją gavo ir dar keturi argentiniečiai. Prof. A. Krapovickas gerai kalba lietuviškai ir ten turės progos susitikti lietuvių.

Dr. Kaz. Graužinis, Lietuvos Įgal. Ministeris P. Amerikai, sveikinasi su Dr. Milton Eisenhower, JAV-bių prezidento broliu, jo lankymosi Urugvajuje proga.

VERSLININKŲ BALIUS

Lietuviai verslininkai rugpiūčio 23 d. Lietuvių Klube, Buenos Aires, turėjo savo metinį balių - vakarienę. Pobūvyje buvo susirinkę apie 100 įvairių versių atstovų. Buvo pasakyta keletas kalbų ir trumpa meniné programa. Po to vyko pasivaišinimas ir bendras pasilinksminimas.

* **A. Petravičius**, Liet. Taut. Ansamblio "Daina" vadovas, neseniai su vietiniu dalininku atidaré radio ir elektros reikmenų parduotuvę. Tikimasi, kad naujas prekybininkas, kuris ilgai dirbo "Dicoder" fabrike skyriaus vedėjo pareigose, sėkmingai ves savo įmonę. Krautuvė yra Prez. L. S. Peña 1020, Buenos Aires, tel.: 26-4433.

* **Jonas Deveikis** kuris laikas karinę tarnybą atlieka policijos skyriuje ir kartu studijuoja mediciną.

* **Gen. T. Daukantas**, buvęs Lietuvos kariuomenės gen. štabo viršininkas, Krašto Apsaugos ministeris ir Lietuvos Pasiuntinys Argentinoje, kurio straipsnių apsčiai randame "Laike", rugsėjo 8 d. atšventė savo amžiaus 69 metų sukaktį. Garbingajam sukaktuvininkui tenka palinkėti našios darbuotės mūsų tarpe, ligi grįš į laisvą Lietuvą.

* **Kun. Jonas Giedrys S. J.**, svečias iš Urugvajaus, "Laiko" spaustuvėje atsi[illegible]usdino gražų iliustruotą leidinį apie Lietuvą, kurį išleido Urugvajaus lietuviai vyčiai. Rugsėjo 10 d. svečias išvyko atgal į Montevideo.

* **L. ir A. Ramanauskai**, pardavė savo naktinį klubą Buenos Aires mieste. Jie ruošiasi apsigyventi savo ūkyje Islas de Ibicuy, kur jau gyvena virš dešimties lietuvių šeimų.

* **Dail. R. Kuprevičius** su Ponia išvyko trumpoms atostogoms į p. p. Kučinskų vilą Las Jarillas, Kordobos kalnuose.

* **Kun. Antanas Valiuška** rugsėjo 1 d. iš Kordobos atvyko į Buenos Aires tvarkytis savo dokumentų išvažiavimui į JAV-bes. Tikisi, kad už ménesio laiko galės jau išvažiuoti. Ta proga jis aplanké savo pažįstamas lietuvių šeimas.

* **Organizuojasi Lietuvių Kultūrininkų** būrelis, kuris jau turėjo kelis pasitarimus. Rugsėjo 20 d. Lietuvių Salėje jie turės didesnį susirinkimą, kuriame numatoma išrinkti valdybą ir nusistatyti veikimo gaires.

VILLA LUGANO LIETUVIŲ CENTRAS

savo patalpose, Tabarė 6950, Villa Lugano, rugsėjo 26 d. (šeštadienį) 20 val. rengia savo choro vienų metų sukakties

MINĖJIMĄ

Programoje:

1) Lietuvių Centro choro KONCERTAS, diriguojamas p. Alf. Petraičio,

2) Jaunųjų Ansamblio tautiniai šokiai, vadovaujami p. A. Mikelionienės.

3) Deklamacijos ir kt. įvairumai.

PO PROGRAMOS — ŠOKIAI

* **Juozas Kuraitis**, mokydamasis aukštesnėje mokykloje, kartu mokosi groti ir fisharmonija. Jis jau yra muzikoje toli pažengęs ir tikisi dar vis daugiau studijuoti.

* **Iškilmingos šv. Mišios** už a. a. Mariją Raugevičienę, 33 metų sukakties proga, įvyks š. m. spalio 18 d. 10,30 val. lietuvių bažnyčioje, Avellanedoje. Gimines, artimuosius ir pažįstamus kviečia sūnus **Juozas Raugevičius** ir **Marija Raugevičiūtė Šiekonienė**.

* **Milda Rakauskaitė**, mokydamasi aukštesnėje mokykloje, dar studijuoja ir piano muziką. Jos tėveliai neseniai jai nupirko gerą ir brangų naują pianą.

* **Juozas Vabalas**, jurbarkietis, kuris dirba druskos kasyklose Salina Gersman, Estacio Nicolás Lavalle, rugsėjo pradžioj buvo atvykęs į Buenos Aires. Ta proga aplanké "Laiko" spaustuvę, pasidžiaugė gražia laikraščio pažanga učsimokėjo "Laiko" prenumeratą ir įteikė 70 pesų aukų.

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Benita Aukštikalnytė ir Algimantas Auštra rugsėjo 5 d. iškilmingai susituoké Aušros Vartų bažnyčioje. Jų santuokos liudininkais buvo Emilija Vinkšnelienė ir Petras Auštra. Po religinių apeigų bažnyčioje, jaunosios namuose buvo jaukios šeimyniškos vaišės, kuriose dalyvavo būrelis jaunavedžių giminių ir artimųjų. Benita Aukštikalnytė Auštrienė yra žinomo mirusio fabrikanto Jono Aukštikalnio dukté. Jaunavedžiai apsigyveno jaunosios tėvų namuose Sarandi.

* **Rikardas Klemensas Skirius**, Reginos Zinkevičiutės ir Klemenso Skirių sūnus, rugpiūčio 30 d. buvo pakrikštytas Šv. Magdalenos par. bažnyčioje, Villa Devoto, Bs. Aires. Krikšto apeigas atliko kun. P. Garšva. Krikšto tėvais buvo p. Skirienės sesers vyras Ezejiel de Elia ir fabriko, kuriame jie dirba, savininké Zulema Ingratta. Po krikšto apeigų pas pp. Skirius buvo jaukios krikštynų vaišės, dalyvaujant būreliui jų giminių ir fabriko savininkams.

* **Eugenija Zalagaitė** susižiedavo su vietiniu jaunikiu rugpiūčio 29 d. Ji su motina ir jaunesniu broliu gyvena Dock Sude.

* **P. K. Čekanauskienės** gimimo dienos proga p. p. Čekanauskų namuose rugpiūčio 22 d. buvo surengtos šaunios vaišės, kuriose dalyvavo nemažas būrys žinomų pramonininkų artimųjų ir draugų. Svečiai jaukiose vaišėse jautėsi tikrai lietuviškai, pasikalbėdami ir padainuodami lietuviškų dainų.

* **Antanas Korsakas**, gyv. Hurlinghame, Vokiečių ligoninėje turėjo sunkią operaciją. Po operacijos pamažu taisosi.

* **Juozas Markauskas** buvo sunkiai susirgęs, bet, gydytojų prižiūrimas, baigia sveikti savo namuose.

* **Birutė Vaitkevičiūtė**, Dainos Ansamblio choristė ir šokėja, turėjo gerklės operaciją. Baigia sveikti savo namuose.

* **Ona Čienskienė** kurį laiką sirgo, bet jau dabar sveiksta savo namuose.

* **Janina Bladauskaitė** San Martin Municipal ligoninėje turėjo didelę operaciją. Operacija pavyko gerai ir ligoné jau baigia sveikti pas tėvelius.

* **Elena Baranauskienė** susirgo, bet po operacijos tikisi ligą pašalinti.

* **Julija Ašmonienė** turėjo skaudžią kojos operaciją. Dabar ligoné gydosi namuose ir pamažu sveiksta.

VILLA LUGANO

DAUG PARENGIMŲ LIETUVIŲ CENTRE

Villa Lugano Lietuvių Centras savo veikloje rodo didelį gyvumą. Ateinantį ménesį yra pramatyta daug ir įvairių parengimų. Spalio 3 d. bus **VERMUTAS** visų lietuviškų draugijų atstovams. Spalio 10 d. didelis **Lietuvių Centro 27 metų sukakties minėjimas**. Spalio 11, 12 ir 18 dienomis **kermese - jomarkas** su įvairumais. Tikimasi, kad ir dalyvių skaičiumi šie parengimai bus gausūs.

1953 m. rugsėjo 19 d. 20 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,

Liet. Taut. Ansamblis DAINA stato

Kazio Binkio 5 veiksmų veikalą

ATŽALYNAS

Režisuoja J. VALENTINAS,

Dekoracijos — arch. J. STEIKŪNAS

Vaidina: A. Artmonas, L. Petravičienė, A. Rastauskas, Z. Jaunius, J. Valentinas, K. Runimas, E. Runimienė, A. Petravičius, J. Vedegys, J. Jankauskas, St. Mikelionis, K. Arsimavičius, E. Noreikienė, A. Černiauskienė, K. Černiauskas, R. Mackevičius, V. Rastauskas, V. Cibavičius, F. Jaunienė, A. Valentinaitė, V. Namikas, A. Čuikienė, H. Bagdonas, D. Navikaitė, D. Ginteryté, Č. Stankūnavičius, R. Vedegys, L. Šaulys, A. Lesniauskas ir kiti. PO VAIDINIMO — ŠOKIAI

Juozui Laurynaičiui, dėl jo žmonos

MARCELĖS LAURYNAITIENĖS

mirties, liūdesio valandoje nuoširdžią užuojautą reiškia

Šerkšnų ir Vaitkevičių šeimos